

บรรณานุกรม

หนังสือ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ล่องใต้. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๓.

เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. กรมประมง. สำมะโนประมงทะเลแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๐. กรุงเทพมหานคร : กรมประมง, ๒๕๑๐.

— . สถิติการประมงทะเล ๒๕๒๐ สำรวจโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร : งานเศรษฐกิจการประมงและแผนงาน, ๒๕๒๐.

— . สถิติเรือประมงทะเล ๒๕๒๐. กรุงเทพมหานคร :

ธนาคารแห่งประเทศไทย, สำนักผู้ว่าการ. สินเชื่อการเกษตรในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๓.

ประพันธ์ เศวตนิรันดร์. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๐.

เอกสารอื่น ๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย "อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเอกสารเผยแพร่ในการสัมมนา การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้." สุราษฎร์ธานี : ๒๕๓๓.

เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. สำนักงานป่าไม้จังหวัดสุราษฎร์ธานี. "รายงานกิจการป่าไม้ ปี ๒๕๒๐." สุราษฎร์ธานี : สำนักงานป่าไม้จังหวัด, ๒๕๒๐.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. "รายงานสามะโนษฐกิจทางการค้าและษฐกิจทางการบริการ พ.ศ.๒๕๑๘ ที่วราชอาณาจักร." กรุงเทพมหานคร : หน่วยสำรวจเศรษฐกิจ, มปป.

เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย, "การวิเคราะห์การดำเนินงานฟาร์มของสวนผัก อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๑.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. "การประมงทะเลภาคใต้." กรุงเทพมหานคร : กองบัญชีประชาชาติ, ๒๕๒๒.

— . "การผลิตยางแผ่นรมควันและยางแท่ง : ภาคใต้." กรุงเทพมหานคร : กองบัญชีประชาชาติ, ๒๕๒๒.

ธนาคารแห่งประเทศไทย, สำนักผู้ว่าการ. "ประมาณความต้องการสินเชื่อของเกษตรกร ปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔." กรุงเทพมหานคร : กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร, ๒๕๑๙.

— . "รายงานผลการสำรวจภาวะสินเชื่อการเกษตร ปี ๒๕๒๑ ในท้องที่กิ่งอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่." จังหวัดสงขลา : หน่วยวิชาการสาขาภาคใต้, ๒๕๒๑.

สุราษฎร์ธานี, จังหวัด. "โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือสุราษฎร์ธานี ๒๕๑๙." สุราษฎร์ธานี : สมบูรณ์การพิมพ์, ๒๕๑๙.

— . "แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔." สุราษฎร์ธานี : สำนักงานจังหวัด, ๒๕๒๐.

— . "ข้อมูลการตลาดจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๒๐." สุราษฎร์ธานี : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด, ๒๕๒๐.

อุตสาหกรรม, กระทรวง. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. "การศึกษาและวิจัยภาวะ
เศรษฐกิจอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง." กรุงเทพมหานคร : กอง
บริการอุตสาหกรรม, ๒๕๒๒.

— . กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. "รายงานการศึกษาอุตสาหกรรมปลาป่น."
สงขลา : ศูนย์พัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้, นปป.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BIBLIOGRAPHY

Friedmann, J., and Alaso, W. (eds), Regional Development and Planning.
2 d ed. Mass. : The M.I.T. Press, 1965.

Richardson, Harry, W. Regional Economics. London : Weidenfeld and
Nicolson, 1976.

Richardson, Harry, W. "South Thailand : Land of Oppartunity and
Violence." Business Review. Vol.8 (January 1981) :1096- 1098.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าครองชีพขั้นต่ำมาตรฐานกลางของประชากรในภาคใต้

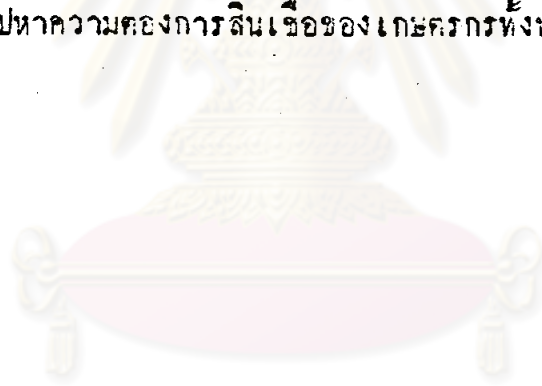
จากการศึกษาการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั้งประเทศ และผลทางเศรษฐกิจ
 ได้ศึกษาถึงความต้องการอันจำเป็นของลูกจ้างในการดำรงชีพ โดยการพิจารณาจากค่า
 ครองชีพ (Cost of living) ที่สามารถเลี้ยงดูตนเอง และสมาชิกในครอบครัวอีก
 ๒ คน ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามปกติวิสัย เช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคมและสังคมกึ่งศิ
 แหงความเป็นมนุษย์ชาติในสังคมปัจจุบัน แยกเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและค่าใช้จ่าย
 ทั่วไป นอกเหนือจากซื้ออาหาร โดยยึดถือมาตรฐานจาก กองโภชนาการ กระทรวง
 สาธารณสุข ซึ่งได้คิดมาตรฐานขั้นต่ำของความถี่จำนวนแคลอรีและจำนวนโปรตีน
 ของประชากรในประเทศไทย กำหนดให้อัตราค่าจ้างมาตรฐานกลางของภาคใต้ได้ค่าจ้าง
 วันละ ๒๖.๑๔ บาท คิดการทำงานเดือนละ ๒๖ วัน เป็นค่าจ้างเดือนละ ๖๗๑.๖๔ บาท
 ปีละ ๘,๐๙๑.๖๔ บาท ค่าใช้จ่ายนี้เป็นค่าใช้จ่ายในปี พ.ศ.๒๔๙๔ จึงนำตัวเลขนี้มาปรับ
 ค่าเป็นปี ๒๕๓๐ โดยใช้กรรมวิธีราคาผู้บริโภคสำหรับภาคใต้เป็นค่าใช้จ่ายในปี ๒๕๓๐
 เป็นเงินเท่ากับ ๑๐,๐๙๓.๒๗ บาท ในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีสมาชิกรวม ๓ คน ซึ่ง
 ต่ำหากในครัวเรือนมีสมาชิกรวม ๕ คน จะต้องมีรายไต่ปีละ ๒๐,๐๓๔.๕๔ บาท จึงจะมี
 เงินเพียงพอในอัตราค่าครองชีพของมาตรฐานชั้นกลางอันเป็นค่าใช้จ่ายของลูกจ้างในภาค
 อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคในเขตเมือง แต่ในการคิดค่า
 ใช้จ่ายครัวเรือนในงานวิจัยอันนี้ คิดค่าใช้จ่ายครัวเรือนตามมูลค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายของ
 ครัวเรือนในภาคใต้ มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนละ ๓๓,๔๒๕.๙๖ บาท (ค่าใช้จ่ายครัวเรือนที่
 สำนักงานสถิติ สำนววจไว้เป็นค่าใช้จ่ายขนาด ๕ คนต่อ ๑ ครัวเรือน) ซึ่งสูงกว่าอัตรา
 รายไต่ที่จะนำมาใช้จ่ายในการครองชีพมาตรฐานกลางครอบครัวละ ๑๓,๗๙๑.๕๒ บาทใน

• ไทรรงค์ สุวรรณศิริ. "การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั้งประเทศ และผล
 ทางเศรษฐกิจ" วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ ๕ เล่มที่ ๑ (ม.ย. - ก.ย.) ๒๕๑๔ หน้า

ความต้องการสินเชื่อกองเกษตรกร

ความต้องการสินเชื่อกองเกษตรกรเป็นเรื่องที่หาข้อมูลยากมาก ส่วนใหญ่ใช้วิธีสำรวจจากภาวะหนี้สินของเกษตรกรในขณะใดขณะหนึ่งว่า ในขณะนั้นเกษตรกรมีหนี้สิน (ทั้งจากสถาบันการเงินและนอกสถาบันการเงิน) อยู่ทั้งหมดจำนวนเท่าไร ในกรณีการประมาณจำนวนหนี้สินของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ใช้ผลการสำรวจภาวะดินเชื่อกองเกษตรกรปี ๒๕๒๑ ซึ่งกลุ่มพัฒนาสินเชื่อกองเกษตรกร สำนักกฤษฎาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้สำรวจในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบเบื้องต้นในการพิจารณา ซึ่งมีข้อสมมติฐานที่ว่าชุมชนทั้งสองมีลักษณะการประกอบอาชีพและสังคมคล้ายคลึงกัน

ความต้องการสินเชื่อกองเกษตรกรในจังหวัดนั้น ได้มาจากจำนวนเงินกู้ของเกษตรกรในอำเภอต่าง ๆ ซึ่งได้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสินเชื่อกองเกษตรกร โดยเทียบสัดส่วนกลับไปหาความต้องการสินเชื่อกองเกษตรกรทั้งหมด จากสัดส่วนของอำเภออ่าวลึก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๕ ความต้องการเงินทุนของเกษตรกร ปี ๒๕๑๐

อำเภอ	เงินทุน รวม	จำนวนเงินทุน				พันบาท
		จาก ชล. *	สห.	เอกชน	สถาบัน และเอกชน	
%		๕๗.๙๖	๑๕.๐๔	๑๗	๑๐	
เมือง	๑๐,๖๓๖.๕๓	๖,๑๘๖.๕๐	๑,๖๐๕.๓๐	๑,๘๑๔.๕๑	๑,๐๓๐.๒๒	
พุนพิน	๓,๕๓๖.๓๐	๒,๐๔๕.๐๐	๕๓๐.๖๖	๕๙๙.๘๑	๓๕๖.๘๓	
บ้านนาสาร	๑๕,๓๙๕.๑๐	๘,๙๖๓.๐๐	๒,๓๑๕.๕๒	๒,๖๑๙.๑๓	๑,๕๐๗.๕๕	
ไชยา	๕๕๘.๐๐	๕๕๘.๐๐	๑๑๖.๒๕	๑๓๑.๕๐	๓๓๐.๓๐	
กาญจนพิบูลย์	๙,๓๑๓.๘๘	๕,๕๐๐.๖๔	๑,๕๐๑.๕๑	๑,๕๕๑.๐๔	๑,๗๖๐.๖๙	
คีรีรัฐนิคม	๙,๕๕๗.๓๙	๕,๖๓๕.๙๐	๖๕๓.๙๔	๓๓๓.๑๒	๕๐๙.๔๓	
หาดวาง	๑,๒๑๕.๖๓	๓๐๕.๐๐	๑๕๖.๖๘	๒๐๖.๕๙	๑๕๑.๕๖	
พารณะ	๑,๑๓๖.๖๙	๖๕๖.๕๐	๑๓๐.๓๖	๑๙๖.๕๖	๑๕๓.๒๗	
คอนสัก	๑,๓๓๙.๙๙	๑,๐๐๕.๕๐	๒๖๑.๖๙	๒๙๕.๘๐	๓๗๓.๐๐	
เวียงสระ	๓,๐๓๖.๕๖	๔,๑๐๑.๕๐	๑,๐๖๕.๖๙	๑,๒๐๖.๙๙	๓๐๓.๖๔	
เกาะสมุย	๓,๕๕๐.๓๒	๒,๐๕๘.๐๐	๕๓๙.๐๓	๖๐๓.๖๒	๓๕๙.๖๗	
เกาะพะงัน	๕,๖๙๓.๒๓	๑,๕๖๑.๐๐	๕๐๕.๐๖	๕๕๓.๕๕	๒๖๙.๖๒	
รวม	๖๑,๖๕๓.๒๓	๓๕,๓๒๘.๕๕	๙,๒๓๑.๑๕	๑๐,๕๓๙.๓๖	๖,๕๖๕.๓๓	

* หน่วยสืบเชื้อ ธนาคารเกษตรและสินเชื่อกองการเกษตรสาขาย่านคอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ธนาคารแห่งประเทศไทย. สำนักวิชาการ. รายงานผลการสำรวจภาวะ
สินเชื่อกองการเกษตร ปี ๒๕๒๑ ในท้องที่กิ่งอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอ
เกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. (กรุงเทพมหานคร : กลุ่ม
 ทัศนศาสตร์เชื่อกองการเกษตร, ๒๕๒๑) หน้า ๒๕.

ตารางที่ ๕๔ จำนวนเงินกู้ซึ่งเป็นยอดรวมกู้จากสถาบันการเงินและเอกชน

พันบาท

อำเภอ	จากสถาบัน การเงินและเอกชน	เอกชน ๕๒.๑๔ %	สถาบันการเงิน ๔๗.๘๖ %
เมือง	๑,๐๖๓.๓๖	๕๕๓.๕๙	๕๐๙.๗๗
พุนพิน	๓๕๒.๘๓	๑๘๔.๓๒	๑๖๘.๕๑
บ้านนาสาร	๑,๕๓๙.๕๑	๘๐๙.๘๔	๗๒๙.๖๗
ไชยา	๓๓.๓๐	๕๐.๓๘	๓๖.๙๒
กาญจนดิษฐ์	๙๓๑.๓๙	๔๘๖.๓๗	๔๔๕.๐๒
คีรีรัฐนิคม	๔๕๔.๓๘	๒๓๓.๕๘	๒๒๐.๘๐
ท่าฉาง	๑๒๑.๕๖	๖๓.๘๕	๕๗.๗๑
ท่าชนะ	๑๑๓.๒๓	๕๙.๑๓	๕๔.๑๐
คอนสัก	๑๓๔.๐๐	๙๐.๙๐	๔๓.๑๐
เวียงสระ	๓๐๓.๖๔	๑๖๙.๖๓	๑๓๔.๐๑
เกาะสมุย	๓๕๕.๐๓	๑๘๕.๕๕	๑๖๙.๕๘
เกาะพะงัน	๒๖๙.๓๒	๑๔๐.๖๙	๑๒๘.๖๓
รวม	๖,๑๖๔.๓๓	๓,๒๓๐.๒๕	๒,๙๓๔.๐๘

ธนาคารแห่งประเทศไทย. สำนักผู้ว่าการ. รายงานผลการสำรวจภาวะ
สินเชื่อการเกษตร ปี ๒๕๓๑ ในท้องที่กิ่งอำเภอคลองฉนง จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอ
เกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. (กรุงเทพมหานคร : กลุ่ม
 พัฒนาสินเชื่อการเกษตร, ๒๕๓๑) หน้า ๒๔.

ตารางที่ ๒๐ จำนวนเงินกู้จากสถาบันการเงินและเอกชน

	เงินกู้ทั้งหมด	กู้จากเอกชน	ดอกเบี้ย	กู้จากสถาบันการเงิน	ดอกเบี้ย	พื้นที่ รวมจ่ายดอกเบี้ย
ดอกเบี้ย			๕๐ %		๑๒ %	
เมือง	๑๐,๖๓๓.๕๓	๒,๓๓๒.๑๐	๑,๑๘๖.๐๕	๘,๓๐๑.๔๓	๙๙๖.๑๓	๒,๑๘๖.๒๓
พุนพิน	๓,๕๓๘.๓๐	๓๘๔.๑๓	๓๙๒.๐๓	๒,๓๕๔.๑๗	๓๓๙.๓๐	๓๓๑.๓๓
บ้านนาสาร	๑๕,๓๙๕.๑๐	๓,๕๒๑.๔๑	๑,๓๑๐.๓๑	๑๑,๘๗๓.๖๙	๑,๔๓๖.๘๘	๓,๑๔๓.๕๕
ไชยา	๓๓๓.๙๕	๑๓๑.๓๘	๘๕.๘๙	๒๐๑.๑๗	๓๒.๑๘	๑๕๘.๐๓
กาญจนบุรี	๙,๓๑๓.๘๘	๒,๐๓๐.๘๑	๑,๐๓๕.๔๑	๗,๒๘๓.๐๗	๘๖๙.๖๘	๑,๙๐๕.๐๕
ศรีรัฐนิคม	๘,๕๙๓.๓๙	๑,๐๑๐.๓๐	๕๐๕.๓๕	๗,๕๘๓.๐๙	๕๓๙.๙๕	๙๓๙.๘๐
หาดนาง	๑,๑๑๘.๖๓	๒๖๙.๙๘	๑๓๙.๙๙	๘๔๘.๖๕	๑๑๓.๓๖	๓๘๘.๓๓
หาชนะ	๑,๑๓๒.๖๙	๒๕๑.๓๓	๑๒๕.๘๖	๘๘๐.๙๖	๑๐๕.๓๑	๓๓๑.๕๓
คอนสัก	๑,๓๓๙.๙๙	๓๘๖.๓๐	๑๙๓.๓๕	๑,๐๕๓.๖๙	๑๖๓.๓๙	๓๕๕.๓๙
เวียงสระ	๓,๐๓๖.๘๒	๑,๕๓๒.๖๖	๓๘๖.๓๓	๑,๕๐๓.๑๖	๒๖๐.๘๘	๑,๕๘๖.๓๘
เกาะสมุย	๓,๕๕๐.๓๒	๓๘๙.๑๑	๓๙๕.๕๕	๒,๓๖๑.๖๑	๓๓๑.๓๙	๓๓๕.๙๙
เกาะพะงัน	๒,๖๙๓.๒๓	๕๘๘.๕๘	๓๙๙.๒๙	๒,๐๙๘.๖๕	๒๕๑.๓๖	๕๕๐.๖๓
รวม	๖๑,๖๘๓.๒๓	๑๓,๖๙๙.๖๑	๖,๘๙๙.๘๑	๔๗,๙๘๓.๖๖	๕,๗๙๓.๒๐	๑๓,๖๐๓.๐๑

จำนวนดอกเบี้ยที่เกษตรกรจ่ายทั้งหมด ๑๖,๖๐๓.๐๑ พันบาท จ่ายให้เอกชน
 ๖,๔๔๘.๔๑ พันบาท หักเป็นค่าใช้จ่าย ๓๖.๕๘ % ของดอกเบี้ย ดังนั้นจึงเป็นเงินที่ผู้ให้
 บริการได้รับ

$$= ๖,๔๔๘.๔๑ - (๖,๔๔๘.๔๑ \times .๓๖๕๘)$$

$$= ๔,๓๐๓.๔๔ \text{ พันบาท}$$

จำนวนดอกเบี้ยที่เกษตรกรจ่ายให้กับสถาบันการเงินซึ่งผู้ให้บริการคือธนาคาร
 และสถาบันการเงิน ต้องหักภาษีให้รัฐบาล ๑๐ % และหักเป็นค่าใช้จ่าย ๓๖.๕๘ % เป็น
 ๓๖.๕๘ % จากจำนวนเงินดอกเบี้ยที่เกษตรกรจ่ายให้สถาบันการเงิน

$$= ๔,๓๕๓.๓๐ \text{ พันบาท}$$

ดังนั้นจึงเป็นเงินที่ผู้ให้บริการได้รับ

$$= ๔,๓๕๓.๓๐ - (๔,๓๕๓.๓๐ \times .๓๖๕๘)$$

$$= ๓,๔๓๘.๓๓ \text{ พันบาท}$$

ดังนั้นจำนวนเงินที่พ่อค้าบริการได้รับ

จากการใช้จ่ายของเกษตรกรจากเงิน

ค่าดอกเบี้ยเงินกู้

$$= ๔,๓๐๓.๔๔ + ๓,๔๓๘.๓๓$$

$$= ๘,๗๔๑.๗๗ \text{ พันบาท}$$

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานสำมะโนธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ พ.ศ. ๒๕๑๘

ทวารวดีธานี หน้า ๔๕.

ตารางที่ ๒๑ จำนวนเงินที่เกษตรกรนำเครื่องมือในการทำเกษตรกรรม

พันบาท

อำเภอ	เครื่องมือ การเกษตร	ส่วนกำไรของพ่อค้าบริการ ๑.๑๒ % ของราคาขาย ^๒	เงินออกนอก จังหวัด
เมือง	๑,๓๓๘.๓๐	๑๕.๕๕	๑,๓๒๓.๗๕
พุนพิน	๕๕๑.๕๐	๑๐.๕๕	๕๓๐.๙๕
บ้านนาสาร	๑,๘๕๖.๒๐	๒๑.๗๕	๑,๘๓๔.๔๕
ไชยา	๑๐๑.๐๐	๑.๑๓	๙๙.๘๗
กาญจนบุรี	๑,๑๕๐.๕๐	๑๒.๓๕	๑,๑๓๘.๑๕
คีรีรัฐนิคม	๖๓๕.๖๐	๗.๑๖	๖๒๘.๔๔
ทาดาง	๒๐๕.๕๐	๒.๓๕	๒๐๓.๑๕
พาดินะ	๒๖๓.๕๐	๓.๐๐	๒๖๐.๕๐
คอนสัก	๓๒.๕๐	๐๐.๓๖	๓๒.๑๔
เวียงสระ	๒๕๕.๐๐	๒.๓๕	๒๕๒.๖๕
เกาะสมุย	๔๓๑.๐๐	๕.๓๑	๔๒๕.๖๙
เกาะพะงัน	๕๕๓.๐๐	๕.๕๓	๕๔๗.๔๗
รวม	๘,๑๕๓.๓๐	๕๑.๖๕	๘,๐๙๑.๖๕

๑ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสินเชื่อการเกษตร สาขาม้านคอน จังหวัด
สุราษฎร์ธานี

๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานสำมะโนธุรกิจทาง
การค้าและธุรกิจทางการบริการ พ.ศ.๒๕๑๕ ทิวาราชาอาณาจักร. หน้า ๗๔.

จำนวนกิจการค้าที่สรรพากรแยกประเภทไว้ทั้งหมด ๑๓ ประเภทด้วยกัน แต่
จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเพียง ๑๐ ประเภท ประเภทกิจการที่ไม่มีในจังหวัดคือสาธารณูปโภค
การขนส่งและโรงรับจำนำ ประเภทรับจ้างที่มีจำนวนร้านค้ามากที่สุดคือ รับจ้างทำของ
ปี ๒๕๒๔ ร้านค้าเป็น ๕๕.๖๖ % ของจำนวนร้านค้าทั้งจังหวัด รองลงมาคือประเภท
โรงแรมและภัตตาคาร (รวมร้านนำซากาแฟ) อันที่สามคือ ร้านขายของ

จำนวนร้านค้ามีมากที่สุดในอำเภอเมือง และเมื่อพิจารณาลำดับ (Rank) ของ
จำนวนร้านค้าในแต่ละชุมชนแล้ว จะเห็นว่าจำนวนร้านค้าเรียงลำดับมากน้อยตามความ
สำคัญของชุมชน ซึ่งขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจของแต่ละอำเภอ ลำดับจำนวนร้านค้าจากมาก
ไปน้อยคืออำเภอเมือง อำเภอพุนพิน อำเภอยานนาสาร อำเภอไชยา อำเภอกาญจนดิษฐ์
อำเภอเกาะสมุย อำเภอเวียงสระ อำเภอกีรีรัฐนิคม อำเภอพระแสง อำเภอกอนลี้
อำเภอเคียนซา อำเภอท่าฉาง กิ่งอำเภอยานนาเดิม อำเภอทาดนะ อำเภอพนม อำเภอ
เกาะพะงัน และ อำเภอตาซูน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๒ จำนวนรายนาม ปี ๒๕๒๐

อำเภอ	ชายของ	โรงสี	โรงเลื่อย	สาธารณสุข	มีเจ้าท่าของ	ในเขตทรัพย์สิน	คลังสินค้า	โรงแรมและภัตตาคาร	การขนส่ง	โรงเรียน	นายหน้าและตัวแทน	การค้าส่งหาวิทยาลัย	การธนาคาร	ประกันภัย	รวม
เมือง	๓๖๖	๕	-	-	๖๕๔	๕	๑	๕๑๕	-	-	๑	๑	๑	๕	๑,๕๓๖
พุนพิน	๑๐๔	๓	-	-	๒๓๓	-	-	๑๑๑	-	-	๑	๑	๑	-	๕๕๑
บ้านนาสาร	๖๔	๕	-	-	๒๔๕	-	-	๑๑๒	-	-	๑	-	๑	๕	๕๕๑
ไชยา	๖๔	-	-	-	๑๖๖	-	-	๕๑	-	-	๑	-	๕	๕	๕๕๑
กาญจนบุรี	๕๕	๓	-	-	๒๐๕	-	-	๒๖	-	-	๑	-	๕	-	๕๕๑
คีรีรัฐนิคม	๓๕	๑	-	-	๕๕	-	-	๑๑	-	-	-	-	-	-	๑๕๑
ท่าฉาง	-	-	-	-	๕๐	-	-	๑๑	-	-	๑	-	-	-	๑๐๑
ท่าชนะ	๕	๑	-	-	๖๔	-	-	๕๑	-	-	๑	-	-	-	๕๕๑
คอนสัก	๑๐	-	-	-	๕๑	-	-	๓๖	-	-	-	-	-	-	๑๓๑
พระแสง	๕๕	-	-	-	๕๕	-	-	๕	-	-	-	-	-	-	๑๕๕
เวียงสระ	๒๐	๑	-	-	๑๒๓	-	-	๕๖	-	-	๑	-	-	-	๑๕๑
พนม	๑๐	-	-	-	๕๕	-	-	๕	-	-	-	-	-	-	๑๑๑
ตาชูน	๑๒	-	-	-	๓๐	-	-	๕	-	-	-	-	-	-	๕๑
เคียนซา	๒๖	๑	-	-	๕๕	-	-	๑๐	-	-	-	-	-	-	๑๓๑
เกาะสมุย	๒๖	-	-	-	๑๒๕	-	-	๕๑	-	-	๑	-	๑	-	๒๕๕
เกาะพะงัน	-	-	-	-	๕๒	-	-	๕๑	-	-	-	-	-	-	๑๐๑
กิ่งบ้านนาเค็ม	๑๑	-	-	-	๕๕	-	-	๑๕	-	-	๑	-	-	-	๑๑๑
รวม	๕๓๕	๓๐	-	-	๓,๕๓๕	๖	๑	๑,๐๕๓	-	-	๓๓	๑๒	๑๕	๓	๕,๕๐๕

จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สรรพากรจังหวัด, ข้อมูลพิมพ์
 ไม่รวมโรงสีและโรงเลื่อย

ตารางที่ ๖๓ จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการตาม ประเภทกิจการเป็นรายอำเภอ พ.ศ. ๒๕๒๐

อำเภอ	เหมืองแร่	การขุด	ไฟฟ้า การประปา	ก่อสร้าง	ขายส่งปลีก ภัตตาคาร โรงแรม	ขนส่งคมนาคม สถานที่เก็บสินค้า	บริการการเงิน ประกันภัย	บริการชุมชน บริการสังคม	ประมง ป่าไม้ เลี้ยงสัตว์	รวม
เมือง	-	๒,๑๙๓ (๒๕๐)	๔๘ (๑)	๔๗๓ (๑๓)	๑,๑๙๓ (๓๑๗)	๒๐๙ (๒๓)	๓๐๑ (๑๓)	๓๗๙ (๑๕๒)	๑๐๘ (๑)	๕,๒๙๙ (๗๘๙)
พุนพิน	-	๑,๑๕๖ (๕๘)	๒๘๗ (๑)	๖๒๙ (๖)	๒๖๒ (๑๐๙)	๑๐๖ (๒๓)	๕๙ (๕)	๑๙๘ (๓๘)	-	๒,๖๙๗ (๒๕๐)
บ้านนาสาร	๑,๐๓๕ (๓๙)	๓๑๑ (๕๕)	๑๑ (๒)	๔๑ (๒)	๙๗ (๕๓)	๑๘ (๙)	๕๐ (๕)	๑๓๗ (๕๕)	-	๑,๖๘๖ (๑๕๙)
ไชยา	-	๓๓ (๑๕)	๓ (๑)	๒๗๕ (๑)	๓๙ (๒๐)	๑ (๑)	๖๒ (๕)	๑๐๖ (๒๓)	-	๕๒๓ (๖๙)
กาญจนบุรี	๑๕๕ (๓)	๕๓ (๑๕)	-	-	๖ (๗)	๑๐ (๑๐)	๕ (๑)	๕๕ (๑๕)	-	๒๖๙ (๕๐)
คีรีรัฐนิคม	-	๑๐๐ (๑)	๑ (๑)	-	-	๑๒ (๑๒)	-	๑๕ (๓)	-	๑๒๘ (๑๗)
พาดัง	-	๒๙ (๑๓)	๑ (๑)	๕๙ (๑)	๑ (๑)	๒ (๒)	๙ (๒)	๒๑ (๙)	-	๑๐๗ (๒๙)
พาสงะ	-	๕๑ (๖)	๒ (๑)	-	๑๙ (๑๓)	-	-	๕๕ (๑๐)	-	๑๐๖ (๓๐)
คอนสัก	-	๕ (๖)	๑ (๑)	-	๑๕ (๑๐)	๑ (๑)	-	๑๒ (๕)	-	๓๘ (๑๓)
พระแสง	-	๗ (๒)	-	-	๓ (๑)	-	๕ (๑)	๑๒ (๖)	-	๒๗ (๑๐)
เวียงสระ	๒๕๒ (๒)	๗๓ (๒๐)	-	-	๕๕ (๓๓)	๑ (๑)	๑๗ (๒)	๕๙ (๒๕)	-	๕๑๗ (๘๗)
พนม	-	-	-	-	-	๑๐ (๕)	-	๒ (๑)	-	๑๒ (๙)
บ้านกาญจนา	-	-	๑ (๑)	-	-	๖ (๖)	-	๖ (๓)	-	๑๓ (๑๐)
เคียนซา	-	๕๕ (๒)	๒ (๑)	-	-	-	-	๒ (๑)	-	๕๙ (๕)
เกาะสมุย	๖๓ (๖)	๑๓๐ (๓๑)	๑๐ (๑)	๕ (๑)	๕๙ (๓๗)	๒๙ (๓)	๓๙ (๕)	๕๕ (๓๓)	-	๕๐๓ (๑๑๖)
เกาะพะงัน	๑๑๖ (๕)	-	-	-	๒ (๒)	๖ (๒)	-	๙ (๓)	-	๑๓๓ (๑๒)
บ้านนาเคียน	๕๕ (๖)	๗ (๕)	-	-	๑๐ (๕)	๒ (๑)	-	๒๙ (๑๐)	-	๑๐๑ (๓๑)
รวม	๑,๖๘๙ (๕๖)	๕,๒๒๖ (๕๖๙)	๓๒๗ (๑๒)	๑,๕๕๙ (๓๙)	๑,๓๙๑ (๖๐๕)	๕๐๙ (๑๑๐)	๕๓๓ (๓๘)	๑,๕๕๑ (๓๘๕)	๑๐๘ (๑)	๑๒,๑๕๙ (๑,๗๑๐)

หมายเหตุ (f f) คือ จำนวนสถานธุรกิจ

ตารางที่ ๖๔ จำนวนครัวเรือนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี ๒๕๓๐

อำเภอ	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน ประชากรเกษตร	ครัวเรือน ประชากรเมือง
เมือง	๑๔,๔๖๓	๓,๕๔๔	๖,๘๑๕
พุนพิน	๔,๕๔๑	๔,๐๒๕	๑,๕๑๖
บ้านนาสาร	๓,๕๐๓	๖,๘๓๔	๖๒๔
ไชยา	๕,๕๑๔	๕,๒๐๑	๓๑๔
กาญจนภิษฐ์	๑๐,๓๕๔	๑๐,๑๕๒	๒๐๓
คีรีรัฐนิคม	๕,๕๘๕	๕,๘๕๐	๕๕
หาดาง	๓,๓๓๑	๓,๒๕๔	๕๓๓
หาชนะ	๕,๕๐๓	๕,๑๘๓	๓๒๐
คอนสัก	๓,๑๐๓	๒,๕๘๒	๑๒๔
พระแสง	๕,๕๕๒	๕,๕๘๒	๕๑๐
เวียงสระ	๔,๕๓๔	๖,๓๓๕	๒,๕๖๔
พนม	๒,๕๖๓	๒,๒๕๖	๑๖๓
ท่าซูน	๑,๓๓๕	๑,๓๒๕	๕๕๐
เคียนซา	๒,๒๘๒	๒,๒๓๒	๑๐
เกาะสมุย	๕,๕๕๐	๕,๒๕๐	๓๐๐
เกาะพะงัน	๑,๕๓๔	๑,๑๕๓	๒๔๑
กิ่งอำเภอบ้านตาเค็ม	๒,๓๐๔	๒,๑๕๒	๑๑๖
รวม	๕๕,๐๕๔	๓๕,๖๕๓	๑๕,๕๕๑

ตารางที่ ๖๕ ประชากรเมืองและชนบทของจังหวัด ปี ๒๕๓๐

อำเภอ	พื้นที่ ๒ กม.	ประชากร	ความ หนาแน่น ๒ คน/กม.	ประชากร	
				เมือง	ชนบท
เมือง	๒๔๕.๐	๕๐,๑๒๕	๓๖๒	๓๓,๓๒๓	๕๖,๕๐๕
พุนพิน	๑,๒๐๑.๑๖	๖๓,๕๕๕	๕๒	๑๕,๓๖๐	๕๕,๑๙๕
บ้านนาสาร	๓๒๐.๐	๕๕,๔๑๓	๑๗๓	๑๕,๕๕๕	๕๓,๘๖๘
ไชยา	๑,๒๒๖.๐	๓๒,๔๔๕	๒๖	๕,๓๐๓	๒๗,๑๔๒
กาญจนดิษฐ์	๕๕๓.๕๓	๕๕,๒๖๕	๙๙	๑๐,๕๓๕	๕๕,๗๖๕
คีรีรัฐนิคม	๑,๓๕๕.๐	๓๐,๐๓๒	๒๒	๑,๕๐๓	๒๘,๕๒๙
หาดง	๑,๑๕๕.๕	๒๒,๒๑๕	๑๙	๕,๓๖๖	๑๖,๘๔๙
หาชนะ	๑,๑๕๕.๐	๒๕,๖๓๕	๒๒	๒,๕๓๕	๒๓,๑๐๐
คอนสัก	๓๓๕.๐	๑๕,๑๑๕	๔๕	๕,๒๑๕	๑๐,๙๐๐
พระแสง	๑,๓๕๖.๐๖	๓๒,๓๕๕	๒๓	๒,๐๐๖	๓๐,๓๔๙
เวียงสระ	๕๕๐.๐	๓๕,๕๐๖	๖๔	๑๑,๕๕๖	๒๓,๙๕๐
พนม	๓๐๓.๐	๑๑,๓๕๕	๓๗	๒๕๑	๑๑,๑๐๔
ตาชูน	๑,๓๐๐.๐	๕,๕๓๕	๔	-	๕,๕๓๕
เคียนซา	๕๕๐.๐	๑๓,๖๓๓	๒๖	๑,๒๖๐	๑๒,๓๗๓
เกาะสมุย	๓๑๕.๐๕	๓๒,๕๑๕	๑๐๓	๓,๓๕๕	๒๙,๑๖๐
เกาะพะงัน	๑๕๓.๐	๕,๒๕๐	๓๔	-	๕,๒๕๐
กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม	๑๕๕.๐	๑๖,๕๕๕	๑๐๖	-	๑๖,๕๕๕
รวม	๑๓,๕๐๒.๑๕	๕๖๓,๕๑๕	๔๑	๑๑๓,๓๕๑	๕๕๐,๑๖๔

ตารางที่ ๖๖ จำนวนประชากรในเขตการบริหารราชการ ปี ๒๕๒๐

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค		การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น		
อำเภอ	ประชากร	เทศบาล	สุขาภิบาล	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เมือง	๕๐,๑๒๕	๓๓,๓๒๑	-	๕๖,๕๐๕
พุนพิน	๖๒,๕๕๔	-	ท่าซาม ๑๕,๓๖๐	๕๔,๑๕๔
บ้านนาสาร	๕๘,๘๑๓	๑๕,๕๕๕	-	๕๒,๘๑๓
ไชยา	๓๒,๘๘๕		ไชยา ๔,๖๓๕	๓๓,๑๓๔
			พุมเรียง ๕,๐๒๘	
กาญจนดิษฐ์	๕๕,๒๖๘	-	กาญจนดิษฐ์ ๓,๐๕๐	๕๔,๘๒๕
			ท่าทองใหม่ ๓,๓๘๕	
คีรีรัฐนิคม	๓๐,๐๓๒		ท่าขนอม ๑,๕๐๓	๒๔,๑๖๕
หาดง	๒๒,๒๑๕		หาดง ๔,๓๓๖	๑๓,๕๘๓
ท่าชนะ	๒๕,๖๓๕		ท่าชนะ ๒,๕๒๕	๒๒,๓๐๕
คอนสัก	๑๕,๑๓๐		คอนสัก ๔,๒๑๕	๑๕,๕๒๐
พระแสง	๓๒,๓๕๕		บ้านคินแกง ๒,๐๐๖	๓๐,๓๕๕
เวียงสระ	๓๔,๕๐๖		เวียงสระ ๑๑,๕๘๖	๒๖,๕๒๐
พนม	๑๑,๓๕๕		พนม ๒๘๑	๑๑,๕๓๖
ตาขุน	๔,๕๓๕		-	๔,๕๓๕
เคียนซา	๑๓,๖๓๓		เคียนซา ๑,๒๖๐	๑๒,๕๓๓
เกาะสมุย	๓๒,๕๑๕		เกาะสมุย ๓,๓๕๕	๒๙,๑๖๐
เกาะพะงัน	๔,๒๕๐		-	๔,๒๕๐
กิ่ง อ.บ้านนาเค็ม	๑๖,๕๕๕		-	๑๖,๕๕๕

ตารางที่ ๖๗ เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงประชากรรวมและประชากรเกษตร
ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เขตการปกครอง		ประชากร รวม	ประชากร เกษตร	สัดส่วนประชากร เกษตรต่อ ประชากรรวม
จังหวัด	พ.ศ. ๒๕๐๓	๓๓๔,๗๘๔	๒๖๙,๗๔๓	๘๓.๐๘
	๒๕๑๓	๔๓๗,๔๓๗	๒๙๙,๘๕๓	๖๘.๕๖
	๒๕๒๐	๕๖๔,๑๐๗	๔๗๖,๘๕๕	๘๔.๕๕
อำเภอเมือง	พ.ศ. ๒๕๐๓	๕๑,๘๓๙	๓๑,๐๑๐	๕๙.๗๐
	๒๕๑๓	๖๖,๕๓๖	๓๘,๗๑๑	๕๘.๑๖
	๒๕๒๐	๘๐,๑๒๕	๔๗,๔๗๗	๕๙.๖๘
อำเภอขุนพิณ	พ.ศ. ๒๕๐๓	๕๐,๒๓๓	๓๓,๘๐๑	๘๐.๕๓
	๒๕๑๓	๕๑,๖๐๑	๓๑,๘๖๘	๖๑.๘๘
	๒๕๒๐	๖๒,๕๕๘	๕๓,๑๒๖	๘๔.๘๓
อำเภอบ้านนาสาร	พ.ศ. ๒๕๐๓	๖๖,๘๗๘	๓๗,๑๑๕	๕๕.๕๓
	๒๕๑๓	๖๕,๘๐๓	๔๕,๓๓๓	๖๘.๓๐
	๒๕๒๐	๕๘,๘๑๗	๕๓,๗๙๘	๙๑.๕๖
อำเภอไชยา	พ.ศ. ๒๕๐๓	๒๙,๐๘๕	๒๐,๓๑๑	๘๓.๘๒
	๒๕๑๓	๒๘,๖๘๑	๑๘,๕๓๕	๖๕.๖๐
	๒๕๒๐	๓๒,๘๘๕	๒๙,๑๗๘	๘๘.๗๓

เขตการปกครอง		ประชากร รวม	ประชากร เกษตร	สัดส่วนประชากร เกษตรต่อ ประชากรรวม
อำเภอกาญจนบุรี	พ.ศ. ๒๕๐๓	๔๑,๓๓๓	๓๓,๑๑๕	๘๘.๕๓
	๒๕๑๓	๔๓,๔๕๔	๓๕,๕๕๕	๘๑.๘๔
	๒๕๒๐	๕๕,๒๖๔	๔๘,๒๓๒	๘๗.๓๒
อำเภอกีรีรัฐนิคม	พ.ศ. ๒๕๐๓	๒๑,๑๖๑	๑๕,๓๐๓	๗๒.๑๓
	๒๕๑๓	๒๔,๓๒๘	๒๕,๑๓๕	๘๔.๓๐
	๒๕๒๐	๓๐,๐๓๒	๒๕,๕๓๘	๘๕.๒๔
อำเภอทาดาง	พ.ศ. ๒๕๐๓	๑๖,๑๓๑	๑๔,๕๐๓	๙๐.๑๖
	๒๕๑๓	๑๘,๘๕๕	๑๘,๑๕๘	๙๖.๒๕
	๒๕๒๐	๒๒,๒๑๕	๑๕,๓๕๕	๖๙.๒๕
อำเภอทาดานะ	พ.ศ. ๒๕๐๓	๑๓,๓๕๓	๑๕,๕๐๖	๘๕.๓๕
	๒๕๑๓	๒๑,๕๕๒	๑๕,๑๕๘	๗๐.๓๑
	๒๕๒๐	๒๕,๖๓๕	๒๕,๒๖๑	๙๘.๖๕
อำเภอกอนสี	พ.ศ. ๒๕๑๓	๑๒,๓๓๐	๕๕,๕๓๘	๓๓.๕๕
	๒๕๒๐	๑๕,๑๓๕	๑๘,๕๖๖	๕๕.๑๒
อำเภอพระแสง	พ.ศ. ๒๕๐๓	๑๑,๘๐๑	๑๑,๑๕๕	๙๕.๓๕
	๒๕๑๓	๑๕,๕๓๕	๑๓,๓๑๑	๘๕.๓๖
	๒๕๒๐	๒๒,๓๕๕	๓๐,๕๑๖	๑๓.๑๖
อำเภอเวียงสระ	พ.ศ. ๒๕๑๓	๑๓,๑๕๕	๒๖,๓๑๕	๘๐.๑๖
	๒๕๒๐	๑๘,๕๐๖	๒๖,๖๕๕	๖๕.๒๐

เขตการปกครอง		ประชากร รวม	ประชากร เกษตร	สัดส่วนประชากร เกษตรต่อ ประชากรรวม
อำเภอพนม	พ.ศ. ๒๕๐๓	๓,๐๑๘	๒,๘๘๘	๙๔.๓๓
	๒๕๑๓	๓,๑๘๙	๒,๙๕๕	๙๒.๘๙
	๒๕๒๐	๓๓,๓๙๘	๓๓,๑๘๒	๙๙.๘๑
อำเภอทาบูน	พ.ศ. ๒๕๒๐	๘,๘๓๘	๘,๒๑๘	๙๒.๕๓
อำเภอเคียนซา	พ.ศ. ๒๕๒๐	๑๓,๙๖๖	๑๓,๘๘๙	๙๙.๒๓
	๒๕๑๓	๑๔,๖๘๓	๑๓,๒๐๐	๙๐.๒๖
	๒๕๒๐	๑๖,๘๑๘	๑๖,๘๓๑	๑๐๐.๐๐
อำเภอเกาะสมุย	พ.ศ. ๒๕๐๓	๑๐,๘๑๘	๑๐,๒๓๙	๙๔.๖๓
	๒๕๑๓	๑๔,๖๘๓	๑๓,๒๐๐	๙๐.๒๖
	๒๕๒๐	๑๖,๘๑๘	๑๖,๘๓๑	๑๐๐.๐๐
อำเภอเกาะพะงัน	พ.ศ. ๒๕๒๐	๘,๒๔๐	๖,๘๘๓	๘๓.๕๓
กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม	พ.ศ. ๒๕๒๐	๑๖,๘๘๘	๑๖,๒๑๓	๙๖.๒๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปรียบเทียบการใช้ที่ดินถือครองเพื่อการเกษตรของจังหวัดศรีสะเกษ

การใช้ที่ดินทำการเกษตร และลักษณะการถือครอง ที่ดิน	๒๕๐๖	๒๕๑๔	๒๕๑๖	๒๕๑๘
	เนื้อที่ถือครองทั้งสิ้น	๑,๓๖๐,๖๒๘ (๑๐๐)	๑,๖๔๘,๕๕๘ (๑๐๐)	๑,๓๕๐,๓๗๖ (๑๐๐)
ที่อยู่อาศัย	๗๕,๗๕๘ (๕.๕๗)	๒๐,๓๗๖ (๑.๒๔)	๑๘,๗๕๕ (๑.๐๘)	๕๑,๘๘๓ (๒.๑๒)
พืชน้ำ	๓๓๘,๕๕๘ (๒๔.๘๕)	๓๖๘,๕๕๑ (๒๒.๑๑)	๕๕๕,๕๖๘ (๓๑.๓๕)	๕๑๒,๑๕๒ (๒๐.๘๕)
พืชไร่	๒๐,๑๕๗ (๑.๕๘)	๓๒,๐๑๘ (๑.๙๕)	๕๗,๘๓๕ (๒.๗๕)	๑๕,๕๐๐ (.๗๕)
ไม่ผลและไม่ขึ้นต้น	๖๘๕,๘๖๒ (๕๐.๕๑)	๑,๐๕๕,๕๓๐ (๖๓.๕๓)	๘๘๘,๒๕๘ (๕๑.๐๕)	๑,๒๕๗,๖๖๕ (๖๕.๑๑)
สวนผักและไม้ดอก	๓๐,๑๖๕ (๒.๒๒)	๒,๖๕๑ (๐.๑๖)	๖,๗๕๕ (๐.๓๕)	๖,๕๓๖ (๐.๓๕)
ป่า	๑๖๘,๑๕๑ (๑๒.๓๖)	๘๖,๕๕๐ (๕.๒๕)	๕๓,๓๕๕ (๓.๐๗)	๒๐๕,๕๖๒ (๑๐.๓๕)
อื่น ๆ	๕๑,๐๖๓ (๓.๐๖)	๕๖,๕๗๑ (๕.๘๘)	๑๗๕,๕๕๑ (๑๐.๓๓)	๕,๑๑๘ (๐.๕๖)

* สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำมะโนเกษตร ปี ๒๕๐๖ (พระนคร) หน้า ๑๐.

๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กองเศรษฐกิจการเกษตร. การใช้ที่ดินของประเทศไทย ปี ๒๕๑๔, ๒๕๑๖, ๒๕๑๘ (กรุงเทพมหานคร : กองเศรษฐกิจการเกษตร) หน้า ๒๕.

การใช้ที่ดินทำการเกษตร และลักษณะการถือครอง ที่ดิน	๒๕๐๖	๒๕๑๔	๒๕๑๖	๒๕๑๘
<u>ลักษณะการถือครอง</u>				
ของตนเอง	๑,๒๕๙,๑๓๒ (๘๒.๕๖)	๑,๕๓๙,๙๓๖ (๘๓.๓๘)	๑,๖๓๗,๘๒๗ (๘๘.๑๑)	๑,๘๒๒,๘๘๑ (๙๒.๑๘)
เช่า	๑,๕๐๖ (.๒๖)	๒๘,๖๗๙ (๑.๗๘)	๕๒,๑๘๑ (๓.๐๐)	๓๒,๗๒๕ (๑.๖๕)
อื่น ๆ	๙๓,๗๕๖ (๓.๑๘)	๘๐,๓๘๓ (๕.๘๓)	๕๐,๒๖๘ (๒.๘๙)	๑๓๑,๘๖๘ (๖.๖๓)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทการใช้ที่ดินของจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๓๐

ไร่

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่ออกครอง เกษตรกร	พื้นที่อื่น ๆ
๑	๒	๓	๔	๕
๑. เมือง	๑๕๕,๖๒๕ ๑๐๐	๒๐,๗๑๘ ๑๓.๓๑	๑๑๘,๕๘๘ ๗๖.๑๓	๑๖,๓๖๓ ๑๐.๕๑
๒. พุนพิน	๓๕๐,๗๒๕ ๑๐๐	๒๕๐,๒๗๕ ๓๓.๓๘	๓๒๙,๓๖๙ ๔๓.๘๗	๑๓๑,๐๘๑ ๒๒.๓๙
๓. บ้านนาสาร	๕๕๐,๐๐๐ ๑๐๐	๑๕๙,๓๗๕ ๓๕.๕๒	๒๑๘,๖๖๘ ๔๘.๕๙	๓๗๑,๙๕๗ ๑๕.๙๙
๔. ไชยา	๓๖๓,๗๕๐ ๑๐๐	๒๓๒,๒๙๐ ๓๐.๕๑	๑๒๒,๔๘๘ ๑๖.๐๘	๕๐๙,๐๒๖ ๕๓.๕๕
๕. กาญจนบุรี	๖๒๓,๕๑๘ ๑๐๐	๒๙๓,๓๘๗ ๔๗.๐๖	๒๖๓,๒๙๘ ๔๒.๒๓	๖๖,๗๓๓ ๑๐.๗๑
๖. ศิริวิบูลยิกม	๘๔๓,๑๒๕ ๑๐๐	๕๒๖,๕๖๒ ๖๒.๕๕	๒๒๐,๓๙๕ ๒๖.๑๕	๙๖,๑๖๘ ๑๑.๕๑
๗. ทาฉาง	๓๒๙,๖๒๕ ๑๐๐	๔๒๑,๗๒๕ ๕๘.๒๐	๘๙,๒๘๓ ๑๒.๓๒	๒๑๓,๖๑๗ ๒๙.๕๘
๘. ทาชนะ	๓๒๑,๘๗๕ ๑๐๐	๕๐๐,๐๐๐ ๖๙.๒๖	๑๕๑,๒๗๙ ๒๐.๙๖	๓๐,๕๙๖ ๔.๗๘
๙. คอนสัก	๒๐๘,๗๕๐ ๑๐๐	๑๒๓,๓๕๐ ๕๙.๐๙	๕๓,๒๖๖ ๒๕.๕๒	๓๒,๑๓๔ ๑๕.๓๙

จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สำนักงานเกษตรจังหวัด. เอกสารโรเนียว

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่ปลูกพืชไร่	พื้นที่อื่น ๆ
๑	๒	๓	๔	๕
๑๐. พระแสง	๘๖๓,๓๘๘ ๑๐๐	๔๔๓,๖๘๑ ๕๓.๐๕	๑๕๕,๐๖๓ ๑๓.๘๘	๒๖๓,๐๔๐ ๒๕.๑๓
๑๑. เวียงสระ	๓๐๐,๐๐๐ ๑๐๐	๘๘,๓๕๕ ๒๙.๕๘	๒๑๘,๒๕๑ ๓๑.๕๓	- ๓,๐๐๐ -
๑๒. พนม	๕๓๕,๓๓๕ ๑๐๐	๒๒๗,๒๐๖ ๕๓.๑๓	๑๐๘,๓๙๑ ๒๓.๓๖	๑๐๕,๓๘๒ ๒๕.๐๘
๑๓. ทาซูน	๘๑๕,๕๐๐ ๑๐๐	๖๑๕,๐๐๐ ๓๕.๖๙	๓๑,๕๒๕ ๓.๕๓	๑๖๕,๕๓๕ ๒๐.๓๘
๑๔. เคียนซา	๕๓๑,๒๕๐ ๑๐๐	๑๐๐,๐๐๐ ๑๘.๘๒	๖๑,๒๓๕ ๑๑.๕๓	๓๓๐,๐๑๖ ๖๙.๖๕
๑๕. เกาะสมุย	๑๕๕,๕๐๖ ๑๐๐	๘๒,๕๐๒ ๕๑.๓๓	๑๑๓,๒๐๓ ๕๘.๓๘	- ๓๐๓ -
๑๖. เกาะพะงัน	๑๒๐,๖๒๕ ๑๐๐	๓๓,๕๐๐ ๓๑.๐๙	๘๓,๑๘๖ ๖๘.๙๖	- ๖๑ -
๑๗. กิ่งขามนาเค็ม	๑๑๓,๕๐๐ ๑๐๐	๖๕,๐๒๖ ๕๕.๓๕	๕๕,๓๕๘ ๕๓.๑๐	- ๒,๘๓๕ -
รวม	๘,๖๒๖,๓๓๓ ๑๐๐	๕,๒๓๘,๒๙๒ ๕๕.๑๓	๒,๓๘๘,๑๕๑ ๒๓.๖๘	๑,๐๐๐,๘๙๐ ๒๓.๑๘

การใช้ที่ดินของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี ๒๕๑๖ และปี ๒๕๒๐ เป็นรายอำเภอ

ไร่

อำเภอ	ที่ดิน เพื่อการเกษตร	ที่ป่า	พืชผล ไม้ยืนต้น	พืชไร่	พืชอื่น ๆ
๑	๒	๓	๔	๕	๖
เมือง					
๒๕๑๖	๓๓,๑๔๘	๒๓,๓๘๒	๕๓,๓๓๘	๕๕๑	๑,๕๖๓
	๑๐๐	๓๓	๕๙	๑	๓
๒๕๒๐	๑๑๘,๕๕๘	๑๕,๕๒๐	๕๒,๖๓๓	๑๘,๒๐๑	๕๒,๒๘๖
	๑๐๐	๑๓	๓๖	๑๕	๓๖
พุนพิน					
๒๕๑๖	๑๒๘,๕๒๒	๘๕,๖๖๓	๓๐,๕๓๕	๖,๒๕๐	๑,๖๓๘
	๑๐๐	๖๙	๒๕	๕	๑
๒๕๒๐	๓๒๙,๓๖๙	๘๕,๓๑๓	๑๙๙,๘๘๙	๓๑,๓๖๕	๑๒,๓๙๘
	๑๐๐	๒๖	๖๐	๑๐	๕
บ้านนาสาร					
๒๕๑๖	๑๑๖,๙๓๒	๓๙,๒๒๘	๖๕,๒๖๘	๓,๐๙๓	๙,๓๓๙
	๑๐๐	๓๓	๕๖	๓	๘
๒๕๒๐	๒๑๘,๖๖๘	๒๙,๒๕๘	๑๘๑,๐๖๓	๖,๕๒๐	๖,๘๓๓
	๑๐๐	๕๙	๓๐	๘	๓
ไชยา					
๒๕๑๖	๘๕,๖๘๕	๖๓,๖๖๕	๑๖,๓๘๐	๘๖๕	๓๓๕
	๑๐๐	๓๙	๑๙	๑	๑
๒๕๒๐	๑๒๒,๕๕๕	๓๒,๘๑๙	๓๖,๕๓๐	๙,๕๓๒	๓,๖๖๓
	๑๐๐	๕๙	๓๐	๘	๓

ที่มา :- จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สำนักงานเกษตรจังหวัด. เอกสารโรเนียว

อำเภอ	ที่จัดสรรของ การเกษตร ๒	ที่ ที่นา ๓	ที่ขุด ไม่ขึ้นตน ๔	ที่ไร่ ๕	ที่อื่น ๆ ๖
การจนกิจ					
๒๕๑๖	๑๒๒,๒๕๕ ๑๐๐	๘๐,๓๐๑ ๕๐	๓๔,๕๐๐ ๒๑	๕,๓๒๓ ๒๓	๓,๒๒๖ ๒
๒๕๒๐	๒๖๓,๒๕๕ ๑๐๐	๓๑,๑๘๓ ๒๖	๑๕๓,๓๕๓ ๕๕	๑๓,๓๖๔ ๓	๓๐,๕๘๑ ๑๒
ศิริวิบูลย์					
๒๕๑๖	๑๒๔,๓๖๐ ๑๐๐	๕๓,๒๓๑ ๓๘	๕๒,๕๕๓ ๕๒	๑๔,๕๒๑ ๑๕	๖,๖๑๑ ๕
๒๕๒๐	๒๒๐,๓๕๕ ๑๐๐	๖๖,๓๕๐ ๓๐	๓๒,๕๒๔ ๑๕	๘,๕๐๐ ๕	๑๑๒,๖๒๐ ๕๑
ทาดาง					
๒๕๑๖	๕๕,๘๕๐ ๑๐๐	๓๓,๕๓๑ ๖๘	๑๒,๘๕๑ ๒๓	๒,๒๖๖ ๕	๒,๘๑๒ ๕
๒๕๒๐	๘๕,๒๘๓ ๑๐๐	๕๐,๕๘๕ ๕๖	๕๑,๕๕๑ ๕๓	๓,๖๖๒ ๕	๓,๐๕๕ ๓
ทาดานะ					
๒๕๑๖	๖๕,๖๒๔ ๑๐๐	๕๕,๕๓๓ ๖๘	๑๕,๐๐๓ ๒๘	๕๒๖ ๑	๑,๖๕๕ ๓
๒๕๒๐	๑๕๑,๒๓๕ ๑๐๐	๕๕,๑๓๖ ๒๕	๕๕,๕๕๕ ๓๖	๑๓,๕๒๘ ๕	๓๕,๑๓๕ ๒๖

อำเภอ ๑	ที่ดินรกรง การเกษตร ๒	ที่นา ๓	พืชผล ไม้ยืนต้น ๔	สัตว์ ๕	ที่อื่น ๆ ๖
ขอนแก่น	๔๘,๕๕๒ ๑๐๐	๒๒,๐๑๘ ๕๕	๒๒,๒๓๘ ๕๖	๑,๕๘๐ ๓	๒,๓๗๕ ๖
๒๕๒๐	๕๓,๒๖๖ ๑๐๐	๒๕,๓๕๑ ๕๕	๑๖,๓๓๘ ๓๑	๕๕๕ ๒	๑๐,๑๘๓ ๑๘
พระแสง	๖๕,๕๕๕ ๑๐๐	๒๓,๕๐๖ ๓๖	๒๓,๓๕๘ ๓๖	๑๑,๘๑๘ ๑๘	๖,๘๓๖ ๑๐
๒๕๒๐	๑๕๕,๐๖๓ ๑๐๐	๘,๓๑๒ ๖	๓๐,๓๕๒ ๒๐	๑๖,๓๕๒ ๑๐	๕๘,๑๕๑ ๖๕
เวียงสระ	๒๑๘,๒๕๑ ๑๐๐	๓๕,๕๑๐ ๑๘	๖๖,๕๕๐ ๓๑	๓,๖๕๕ ๒	๑๐๕,๑๕๖ ๕๕
พนม	๓๒,๕๕๖ ๑๐๐	๕,๕๓๘ ๒๕	๑๐,๕๓๒ ๓๒	๕,๕๒๕ ๓๐	๒,๕๑๐ ๕
๒๕๒๐	๑๐๕,๓๕๑ ๑๐๐	๒๕๕ ๒	๓๘,๕๕๐ ๓๓	๑๒,๓๓๒ ๑๑.๘	๕๒,๕๒๐ ๕๑
กาญจน	๒๓,๕๕๓ ๑๐๐	๘,๕๕๕ ๓๖	๖,๕๕๕ ๒๓	๕,๕๕๕ ๒๓	๓,๕๕๕ ๑๕

อำเภอ	พื้นที่ การเกษตร	พินา	พืชผล ไม้ยืนต้น	พืชไร่	พืชอื่น ๆ
๑	๒	๓	๔	๕	๖
กาญจน					
๒๕๒๐	๓๑,๕๒๕	๓,๕๐๐	๑๗,๕๗๕	๕,๐๔๐	๑,๔๖๖
	๑๐๐	๑๑	๕๕	๒๔	๖
เคียนซา					
๒๕๑๖	๓๐,๖๕๓	๕,๓๐๕	๑๔,๕๔๗	๑,๖๒๐	๑,๒๕๑
	๑๐๐	๓๐	๖๑	๕	๕
๒๕๒๐	๖๑,๒๓๕	๑๗,๐๐๐	๓๔,๔๕๐	๕,๑๑๕	๒๒๕
	๑๐๐	๒๗	๖๕	๔	๑
เกาะสมุย					
๒๕๑๖	๕๖,๐๒๐	๗,๕๓๔	๔๗,๐๔๕	๑๕๒	๑,๓๐๖
	๑๐๐	๑๓	๘๕	๑	๒
๒๕๒๐	๑๑๗,๒๐๗	๕,๐๖๓	๑๐๕,๑๕๐	๔๔๑	๒,๐๗๓
	๑๐๐	๕	๙๓	๑	๒
เกาะพะงัน					
๒๕๑๖	๑๗,๐๕๕	๕๒๕	๑๕,๑๑๓	๑๓๕	๑,๒๓๗
	๑๐๐	๒	๘๕	๑	๕
๒๕๒๐	๔๓,๑๔๖	๕๖๐	๑๑,๖๕๕	๖๓	๓๐,๕๐๔
	๑๐๐	๑	๑๕	๐.๐๔	๘๕
กิ่งบ้านนาเทียม					
๒๕๒๐	๕๕,๓๔๔	๑๕,๕๕๕	๓๕,๓๕๐	๕,๒๐๐	๓๕๐
	๑๐๐	๒๔	๖๓	๔	๑

อำเภอ	ที่ดินรกรง การเกษตร	ไร่ นา	ที่ดิน ไม่มั่นคง	ไร่ ไร่	ไร่ ไร่อื่น ๆ
๑	๒	๓	๔	๕	๖
รวม ปี ๒๕๑๖	๑,๐๔๒,๓๒๔ ๑๐๐	๕๑๐,๕๑๐ ๕๕	๔๑๓,๕๒๕ ๕๐	๖๖,๕๖๓ ๖	๕๓,๓๒๖ ๕
ปี ๒๕๒๐	๒,๓๕๕,๑๕๑ ๑๐๐	๕๓๖,๒๖๑ ๒๒	๑,๐๕๓,๕๕๖ ๕๖	๑๖๒,๑๓๓ ๓	๕๕๑,๕๑๑ ๒๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๔ พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญเป็นรายอำเภอ ปี ๒๕๒๐

ไร่

อำเภอ	ยางพารา	มะพร้าว	กาแฟ	ทุเรียน	เงาะ
เมือง	๒๕,๖๖๓	๑๓,๖๓๘	๓๐๕	๘๘๕	๑๖๔
พุนพิน	๕๕,๓๘๔	๖๘,๕๒๕	๖๕๑	๓,๓๖๓	๕,๘๐๓
บ้านนาสาร	๑๘๘,๑๑๘	๕,๖๑๕	๕๐๓	๑,๕๕๑	๓๖๖,๖๐๐
ไชยา	๑๖,๕๕๘	๑๓,๘๘๓	๘๕๘	๒๕๖	๕๒๕
กาญจนบุรี	๕๖,๘๐๘	๓๐,๖๑๕	๑,๓๓๐	๖๓๐	๑,๓๖๑
คีรีรัฐนิคม	๓๘,๖๑๕	๓,๕๕๕	๒,๐๐๐	๒,๑๕๘	๑,๘๐๐
ท่าฉาง	๒๕,๖๖๐	๑๑,๑๑๖	๑,๕๑๖	๑๕๕	๑,๕๑๖
ท่าชนะ	๓๕,๕๕๓	๓๖,๖๕๐	๕๖๐	๘๕๐	๓๖๖
คอนสัก	๑๑,๘๓๓	๓,๖๖๐	๘๖๖	๓๓	๑๘๖
พระแสง	๑๕,๑๕๕	๕,๘๐๖	๕๕๕	๖๓๕	๕,๕๐๐
เวียงสระ	๘๕,๐๘๘	๑,๖๖๕	๕๖๖	๒,๘๐๐	๑๕,๓๕๐
พนม	๓๘,๕๕๖	๑,๑๖๐	๕๖๐	๖๕๕	๘๓๕
ตาชูน	๒๐,๐๐๐	๒,๐๖๑	๒๕๓	๑,๓๖๕	๑,๑๕๓
เคียนซา	๒๖,๑๓๓	๘๕๓	๑๕๕	๓๓	๕๑
เกาะสมุย	๕๐๐	๑๐๓,๓๓๕	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
เกาะพะงัน	-	๑๑,๕๖๐	๑๕	๓	๑
กิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม	๒๓,๑๑๓	๕,๓๕๖	๓๕	๑๖๖	๕๓๕
รวม	๖๖๓,๐๖๐	๓๖๖,๕๕๑	๑๑,๖๕๘	๑๖,๓๖๖	๓๓,๑๓๘

ที่มา.- สำนักงานเกษตรจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒๓๗

พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เป็นรายอำเภอ ปี ๒๕๒๐

ไร่

อำเภอ	ส้ม เขียวหวาน	ลำไย	มันเทศ	ข้าวโพก เลี้ยงสัตว์	ข้าวโพก
เมือง	๑๑,๑๖๓	-	๔๐	๔๔๐	๒,๔๑๓
พุนพิน	๒,๑๖๒	๔๔๔	๔๒๓	๒,๒๒๑	๑,๓๔๖
บ้านนาสาร	๖๔	๔๔๐	๒๕๔	๕๐	๑๕
ไชยา	๔๐	๕๑๒	๔๐	๔๓๐	๒๔๕
กาญจนดิษฐ์	๓๕๕	๒,๐๓๐	๒๗๔	๕,๔๐๐	-
คีรีรัฐนิคม	-	๒๐๐	๒๕๒	๑๐,๐๕๐	๑,๐๐๐
หาดวาง	๕๐	๑๐๑	๓๐	๔๕๒	๑๕๒
ทาสนะ	๓๕	๓๓๔	๓๓	๕๒๓	๔๑๒
คอนลิก	-	๑๕	-	๓๔๐	๒๕
พระแสง	๕๐	๑๓๖	๑๕๓	๓,๖๕๕	๓๓๒
เวียงสระ	-	๔๖๐	๔๓๐	-	๕๖
พนม	๖๒๔	๒๕๐	๕	๓,๒๕๑	๑๕
ตาชูน	๒๔	๒,๐๔๐	๕๕๑	๒,๕๕๕	๑,๒๕๐
เคียนซา	-	๒๑	-	๔๔๕	๕๕
เกาะสมุย	-	๑๒๕	๖๖	-	-
เกาะพะงัน	-	-	๕	-	๒
กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม	๑๑	๕๖	๕๕	๔๕	๓๐
รวม	๑๔,๖๒๒	๔,๕๓๕	๓,๑๓๔.๕	๓๖,๒๖๐	๔,๖๒๑

ที่มา.- สำนักงานเกษตรจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เป็นรายอำเภอ ปี ๒๕๒๐

ไร่

อำเภอ	ถั่วลิสง	ถั่วเขียว	มันสำปะหลัง	สับปะรด
เมือง	๑,๓๙๓	๔๕๒	๔๖๖	๓,๙๐๕
พุนพิน	๒,๔๐๓	๕๔๓	๒,๕๔๔	๓,๔๔๖
บ้านนาสาร	๓๕๐	๕๕	๕๐๐	๓๓๐
ไชยา	๒๔๖	๓๕๒	๓๖๕	๕๓๖
กาญจนดิษฐ์	๓,๐๐๐	๑๒๕	๖๕๐	๑๙๐
คีรีรัฐนิคม	๒,๐๐๐	๒๐	๕๐	๕๐
หาดนาง	๒๑๕	๑๓๒	๑๕๕	๓๑๕
หาดชนะ	๔๕๓	๑๑๕	๓๕๖	๔๕๐
คอนสัก	๕๑๕	๒๕	-	-
พระแสง	๓๔๒	๒๕๐	-	๓๒๕
เวียงสระ	๔๕๐	๕๕	๖๙๐	๓๐๐
พนม	๕๓๕	๑๓	-	๑,๒๕๐
ตาชูน	-	-	๓,๕๐๐	-
เคียนซา	๔๓	๕	๖๑๔	๙๖
เกาะสมุย	๑๓๖	๓๕	๒๐	๓๐
เกาะพะงัน	๒.๕	๒	๑๒	๑๕
กิ่งอำเภอบ้านนาเค็ม	๕๕๕	๕๐	๑,๕๕๕	๔๒๐
รวม	๑๕,๓๖๖.๕	๒,๓๓๖	๑๖,๑๐๕	๑๓,๑๕๑

ที่มา.- สำนักงานเกษตรจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการทำการประมง

- ๑. เครื่องมือประเภทอวนลาก - อวนลากแผ่นตะเฆ่)
) จับปลาหน้าดิน
 - อวนลากคู่)
) และปลาฉลามน้ำ
 - อวนลากคานฉาง)

ในัจจุบันเครื่องมือประเภนี้มีมีความสำคัญมาก เพราะมีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำได้มาก ทนทุนในการลงทุนต่ำกว่าเครื่องมือประเภอื่น แต่ถาหากราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น เครื่องมือประเภนี้อาจจะตองลดลง

- ๒. เครื่องมือประเภทอวนล้อมจับ - อวนคำ - ฉลอม)
)
 - อวนตั้งเก)
) จับปลาฉลามน้ำ
 - อวนล้อมจับปลากะตัก)
)
 - อวนล้อมขัง)

เครื่องมือประเภนี้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนครั้งแรกค่อนข้างสูง แต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานกิจการค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องมืออวนลาก เพราะใช้น้ำมันเชื้อเพลิงน้อยกว่า เมื่อราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้น เครื่องมือชนิดนี้จึงไม่กระทบกระเทือนมากนัก ชาวประมงนิยมใช้เครื่องมือประเภนี้มากขึ้น เพราะสามารถจับปลาค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอวนล้อมขัง

- ๓. เครื่องมือประเภทอวนลอย - อวนลอยปลาอินทรี
 - อวนลอยปลาจะละเม็ด
 - อวนคึกปลาหู
 - อวนลอยปลาทุเรากแร

- อวนลอยกึ่ง
- อวนลอยอื่น ๆ
- อวนลอยปู

เนื่องจากเครื่องมือประเภทนี้สามารถจับสัตว์น้ำที่มีราคาสูง แต่การลงทุนต่ำ ทำให้ชาวประมงยังชีพ สามารถลงทุนทำอวนประเภทนี้ได้และมีแนวโน้มจับได้สูงขึ้นทุกปี ในประเภทอวนลอยดังกล่าว อวนตักปลาหุสามารถจับปลาได้มากที่สุด

๔. เครื่องมือเคลื่อนที่อื่น ๆ
- อวนรุนการจับปลาหมึกไทยใช้ไฟล่อ
 - แห
 - กระจับปี่ รุนเคย
 - ขอนกาง ๆ
 - เรือมีหลอก
 - อวนอื่น ๆ และเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

เครื่องมือประเภทนี้ส่วนใหญ่จับสัตว์น้ำใกล้ฝั่ง แม้วรากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจะสูงขึ้น แต่เครื่องมือดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงไม่มากนัก เครื่องมืออวนรุนเป็นเครื่องมือที่จับสัตว์น้ำได้มากที่สุด

๕. เครื่องมือประเภทเบ็ด
- เบ็ดกราว
 - เบ็ดตก
 - จะนะ

เบ็ดกราว มีทั้งชนิดที่มีเหยื่อและไม่มีเหยื่อ เบ็ดกราวประกอบด้วย เบ็ดมือ เบ็ดลาก เบ็ดเกี่ยวและเบ็ดพวง จะนะ เป็นประเภทเบ็ดตก แต่ตัวเบ็ดเป็นพวงใช้ตกเฉพาะปลาหมึก

๖. เครื่องมือประเภทประจำที่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำค่อนข้างต่ำ เครื่องมือโพงหางทำอวนสัตว์น้ำวัยอ่อนมาก เพราะหากการประมงในปากแม่น้ำ หรือในแม่น้ำ ทางกรมประมงมีนโยบายที่จะลดเครื่องมือโพงหางให้น้อยลง เครื่องมือ

- โป๊ะ
- โพงทาง
- รั้วไผ่
- ละมู
- โป๊ะระ
- ลอยปลา
- ลอยปู
- เครื่องมือประจำที่อื่น ๆ

๓. การเก็บหอยและการเลี้ยงหอย ได้จากการเก็บจากธรรมชาติ และการเพาะเลี้ยง

๔. การประมงอื่น ๆ ประกอบด้วย การจับแมงกะพรุน การจับปลิงทะเล การเก็บสาหร่ายทะเล และการเก็บไข่เต่าทะเล

๕. การเลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงกุ้งทำกินมานานนับร้อยปี แต่ผลผลิตของการเลี้ยงในแต่ละปีเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากภาวะน้ำเสีย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๕ จำนวนเรือประมงที่จดทะเบียนตามขนาดและวิธีประมงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิดของเครื่องมือ	พ.ศ. ๒๕๑๖					พ.ศ. ๒๕๒๐				
	รวม	(๑๔ ม.	๑๔ - ๑๘	๑๘ - ๒๕) ๒๕	รวม	(๑๔ ม.	๑๔ - ๑๘	๑๘ - ๒๕) ๒๕
รวมทั้งหมด	๔๗๑					๔๔๗	๔๖๑	๒๒๒	๔	-
อวนลากแถบทะเล	๖๑	๑๔	๒๔	๑๖	-	๓๑	๔	๑๘	๔	-
อวนลากคู่	๑๒	๔	๘	-	-	๒	-	๒	-	-
อวนลากตามฉาง	๔๗	๔๗	-	-	-	๒๒	๒๒	-	-	-
อวนดำ - ถลอม	๑๑	๑	๔	๑	-	๑	๑	-	-	-
อวนลอมตั้ง	๕	๑	๔	-	-	๑	๑	-	-	-
อวนลอยอื่น ๆ	๓๔๔	๓๔๔	-	-	-	๑๕๒	๑๕๑	๑	-	-
อวนรุน	๓๒๖	๓๒๖	-	-	-	๑๒๘	๑๒๗	๑	-	-
อวนอื่น ๆ	-	-	-	-	-	๔๑	๔๑	-	-	-
อวนลอยกุ้ง	-	-	-	-	-	๑๐๔	๑๐๔	-	-	-
อวนลอยอินทรี	๒	๒	-	-	-	-	-	-	-	-
อวนลอยจะละเมือก	๕	๕	๑	-	-	-	-	-	-	-
อวนกติกปลาหู	๓	๓	-	-	-	-	-	-	-	-

วิธีทำเหมืองแร่ประเภทต่าง ๆ คัดลอกจากหนังสือวิธีการทำเหมืองของสำนัก
งานสนเทศและวิเทศสัมพันธ์ กองเศรษฐกิจและเผยแพร่ กรมทรัพยากรธรณี กระทรวง
อุตสาหกรรม ซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดในการทำเหมืองแร่ประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. วิธีทำเหมืองแอน

เป็นวิธีการทำเหมืองในอาณัติหรือทางแร่ ซึ่ง เป็นแหล่งแร่ที่เล็ก เนื้อที่น้อย
และมีน้ำสมบูรณ์พอที่จะนำมาใช้ในการตั้งกินหน้าเหมืองและล้างแร่ได้ ซึ่งการทำเหมือง
ประเภทนี้มักว่าลงทุนค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น ๆ

ในการตั้งกินหน้าเหมืองนั้น ทำได้โดยท่อน้ำจากทางน้ำนำมาชะล้าง หรือฉีด
ตั้งกินหน้าเหมืองบริเวณแหล่งแร่ หากปริมาณน้ำมีมากพอและภูมิประเทศอำนวยให้กินหน้าบ
ในที่สูงได้ ก็มักจะวางท่อเหล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ ถึง ๑๐ นิ้ว ท่อน้ำจากหน้าบส่ง
เข้ากระบอกลูก (ขนาดปากกระบอกลูก ๒ - ๒ ๑/๒ นิ้ว) ซึ่งปริมาณและกำลังน้ำจะเป็นปฏิภาค
ตรงกับระดับความสูง จากปากกระบอกลูกถึงระดับน้ำในอ่างน้ำที่ทำหน้าบกันไว้ นั้น หาก
ภูมิประเทศและโอกาสไม่อำนวยให้ ก็ชุกคุมน้ำท่อน้ำทาดไหลเข้ามาชะที่กินหน้าเหมือง ให้
น้ำช่วยชะและใช้ชะล้างเหล็กค้ำไม้กระทุ้ง คัดให้เว้าเข้าไป ซึ่งจะทำการกินบุดทอง
ในที่สุด แต่ถาบริเวณแหล่งแร่ค่อนข้างราบก็ทำคุช้ำน้ำให้ไหลเข้าหน้าเหมืองค้ำบุน และ
คงใช้ชะล้างช่วยกระทุ้งจกให้พังลงเช่นกัน

ส่วนการล้างแร่ นั้น ชุกคุเหมืองทาดคอกจากหน้าเหมืองเอียงประมาณ ๓ - ๔ %
กว้างประมาณ ๒ - ๓ ฟุต ลึก ๓ - ๔ ฟุต ขวางทอสมควร น้ำจะไหลล้นคันทราย น้ำชุนชุน
พร้อมควยแร่ที่พังจากหน้าเหมืองไปสู่รางแร่ ในขณะที่ทำการตั้งกินให้กรรมกรใช้จอบขุด
คันทรายขึ้น เพื่อให้หน้าทาดคันทรายบางส่วนไหลออกนอกถ้ำรางคังกล่าว และจะคงคักหิน
ก้อนแข็ง ๆ ทิ้งออกไปเสียควย เพื่อสะดวกในการกู้แร่เมื่อถึงโอกาส มีเหตุสำคัญอีก
ประการหนึ่งนั่นก็คือการกองเก็บหิน ซึ่งต้องพยายามจัดรวบรวมไว้ให้เป็นระเบียบ อย่าให้

เป็นที่กักขวางทางเดินน้ำเหมืองได้

ระยะเวลาในการกู้แร่ นั้น บ่มแล้วแต่เหตุผลเฉพาะแห่ง โดยทั่วไปประมาณ ๑ - ๓ เดือน ในระหว่างกู่แร่จะจับการพังทลาย และระดมแรงงานจากถว่นอื่นมารวมกัน ในรางกู่แร่ คงใจชอบ พายคุยให้หน้าพาทรายส่วนใหญ่ออกไป น้ำใสจะไค่นลคดียิ่งในการ กู่แร่ ทั้งในค่านเวลาและการเก็บแร่ การล้างแร่จากรางกู่แร่หน้าเหมืองนี้ คงถือความ สะอาดเพียง ๔๐ - ๖๐ % เท่านั้น จะต้องขนแร่นี้ไปล้างในโรงล้างแร่ซึ่งประกอบด้วย รางไม้ รางซีเมนต์อีกชั้นหนึ่ง

๒. วิธีการทำเหมืองสูบ

การทำเหมืองสูบเป็นวิธีการทำเหมืองแร่ในที่สายแร่ แต่ก็นำไปใช้ในการทำเหมืองในแหล่งคลาตุ (pegmatite หรือ granite ยุ) ไค่นเป็นอย่างดี และการทำเหมืองวิธีนี้ต้องลงทุนสูง ค่าใช้จ่ายมาก จำเป็นต้องตรวจล่องแร่ (โดยใช้เครื่อง Banka Drill) ไค่นถูกต้องตามวิธีการ เพื่อทราบความสมบูรณ์ ความลึก ลักษณะของแหล่งแร่ ไค่นเป็นที่แน่นอน และจะต้องทำหลักฐานต่าง ๆ จากผลของการตรวจล่อง หนีบยกขึ้นพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ ความสมบูรณ์ของแหล่งแร่แต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอที่จะตัดสินใจในการเปิดเหมืองสูบ ยังต้องคำนึงถึงมีภูเขาต่าง ๆ อีกหลายคาน เช่น ลักษณะของคินทราย ความลึกและปริมาณของหิน เหล่านี้เป็นค่น

การทำเหมืองสูบ ทำการพังคินหน้าเหมืองด้วยกระบอกลคคโดยจะกั้นท่นบซึ่งน้ำส่งย่นทอเหลคหรือจะตั้งเครื่องสูบสูบน้ำเข้ากระบอกลคค (giant หรือ monitor) ก็ไค่นปกติควรมีแรงคินไม่ค่านว่ ๖๐ ปอนคคทอนึงคารางนิ้ว จากหน้าเหมือง คินทรายนบแร่จะไหลไปคานทางที่จัดเตรียมไว้ล่งสูบสูบ (Sump) ส่วนคินน้นคองคคคองเก็บไว้ในที่ที่จะไม่คคขวางการปฏิบัติงาน ในโอกาสทอไปจะต้องควบคุมให้คินขนาดเลคคกว่า $\frac{1}{2}$ นิ้ว ย่นล่งรุมสูบน้อยที่สุด ส่วนคินขนาดใหญค่านนั้นคองกั้นไม่ให้ย่นเลคคล่งไปคคจากรุมสูบเครื่องสูบทราย (Gravel pump) จะทำหน้าที่สูบคินทรายนบแร่ย่นทอสูบ (Suction pipe) ล่งเข้าทอส่ง (delivery pipe) นำไปสูท่วรางกู่แร่ ซึ่งมิตะแครงคคคินนึ่ง

จากหัวราง

รางกุ่มแรมเมืองสุบ เป็นรางไม้กว้างประมาณ ๑๐ ฟุต ยาวประมาณ ๑๕๐ ฟุต ลากเอียงประมาณ ๖ นิ้ว - ๘ นิ้ว ต่อ ๑๐ ฟุต ความเอียงเทของรางนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของเม็กแรมและเม็กทราย ส่วนความสูงของหัวรางนั้นก็ยอมเป็นไปตามส่วนรองความสูงของท้ายรางนั้น ย่อมมีความสัมพันธ์กับลักษณะของแหล่งแรมและปริมาณน้ำหิมะ หรือปริมาณทรายและแร่ที่ไหลลงสู่ขุมลุ่มนั้นเอง แรงแมาเครื่องจักรจะคำนวณได้จากความสูงของหัวราง ขนาดของท่อสุบ และประมาณทรายและแร่และน้ำที่ไหลลงสู่ขุมลุ่ม หรือจะสูบขึ้นรางนั้นเอง

จากหัวรางกุ่มแรม มีประตูเปิดเพื่อถักทรายปนแร่ให้มีปริมาณพอควร แล้วจึงปล่อยลงรางกุ่มแรมเป็นระยะ ๆ ในระหว่างที่ถักทรายปนแร่ไว้คงปล่อยให้หน้าไหลสั้นออกไปตามรางไม้ที่ทำไว้โดยเฉพาะ ขณะที่มีการสูบทรายต้องมีคนงานสูบทรายโดยทั่ว ๆ ไป เพื่อให้แร่ซึ่งตกลงไถรางกันมีหน้าหักลงสู่ท้ายราง และนำไปอ้างท่าความสะอาดเป็นครั้งสุดท้าย ในโรงล้างแร่อีกชั้นหนึ่ง (เก็บนิยมนำคนงานไปซ่อมพู่ในหน้าหักพาทรายไหลลงท้ายราง)

ในการกุ่มแรมนั้น เริ่มจากหน้าเหมืองมาเลขที่เคียว กล่าวคือต้องใช้กระบะบดฉีดฉีดไล่ทรายที่ตกค้างอยู่ลงสู่ขุมลุ่ม ทำการสูบลงเข้ารางให้หมดคลื่น แล้วจึงจะลงมือกุ่มแรมในรางอีกชั้นหนึ่ง การกุ่มแรมก็คงใช้คนงานไปซ่อมพู่ชักทรายให้หน้าพาออกจากรางแร่ที่มีน้ำหนักมากกว่าจะตกสะสมอยู่ในราง การกุ่มแรมคงต้องระดมคนงานจากส่วนอื่นมาช่วยกัน เช่นวิธีการทำเหมืองแอน ระยะในการกุ่มประมาณ ๑๐ - ๑๕ วัน ทั้งนี้ยอมแล้วแต่ปริมาณแร่ในราง การล้างแร่ในรางกุ่มแรมคงให้ความสะอาดเพียง ๓๐ - ๖๐ %

ปัจจุบันผู้ประกอบการทำเหมืองแร่เริ่มใช้ Jigs ในการกุ่มแรมแทนรางกุ่มแรม การใช้ Jigs ควรจะเก็บแร่ได้ดีกว่าและหุ้่นค่าใช้จ่ายในการตั้งรางใหม่ และตัดค่าจ้างแรงงานในการกุ่มแรมไปไ้มาก

๓. วิธีการทำเหมืองเรือขุด

วิธีการทำเหมืองเรือขุด เป็นวิธีประกอบการทำเหมืองแร่ในแหล่งลุ่มน้ำนิ่ง โดยยานการตรวจสอบแร่มาโดยละเอียด ถูกต้องตามหลักวิชาเป็นอย่างดีแล้ว จากผลของการตรวจสอบแร่ทั้งหมดทั้งลักษณะ เนื้อที่ ความลึก และความสมบูรณ์ของแหล่งแร่ จะนำมาสู่การพิจารณาในการที่จะลงทุน ตลอดจนการเลือกเฟ้นชนิดของเรือขุดที่จะนำมาใช้สำหรับแหล่งแร่แต่ละแห่ง

การทำเหมืองแร่ประเภทนี้พอที่จะกล่าวได้ว่า ถึงจะลงทุนสูงก็เสี่ยงต่อการขาดทุนน้อยมาก หวังผลกำไรได้แน่นอน ทั้งนี้ก็เนื่องจากลักษณะของแหล่งแร่เปิดโอกาสให้ทำการสำรวจได้โดยถูกต้องแน่นอน และใกล้เคียงความเป็นจริง

เรือขุดที่ใช้ในการทำเหมือง มีอยู่ด้วยกัน ๔ แบบ คือ

- ๑) Bucket ladder dredges
- ๒) Suction cutter dredges
- ๓) Dipper dredges
- ๔) Grab dredges

เรือขุดแต่ละชนิดต่างก็มีลักษณะพิเศษแตกต่างกันออกไป เรือขุดแบบ Suction cutter dredges นั้น เป็นแบบที่ประกอบด้วยใบพัด หรือตัว Cutter เพื่อหมุนตักดินทราย และมีเครื่องสูบลำเรือขุดส่งต่อไปตามท่อส่งชั้นฝั่ง หรือถ่ายลงเรือบรรทุกอีกทอดหนึ่ง Dipper dredges นั้น มีเครื่องตักดินแบบ Dipper ซึ่งคล้ายกับแบบที่ใช้ในรถขุดดิน เป็นแบบที่ใช้ขุดตักดินแข็งได้ ส่วนในแบบ Grab dredges มีเครื่องตักดินแบบ Grab ซึ่งหย่อนชั้นลง อ้าและปิดปากได้โดยสายลวดเหล็ก ประกอบเครื่องกว้าน จึงขุดได้ลึกมาก เหมาะสำหรับแหล่งแร่ในทะเลลึก ส่วนในแบบ Bucket ladder dredges นั้น มี buckets หรืออุ้งกระเชาะเป็นเครื่องตักดิน

เฉพาะการทำเหมืองดินกในประเท คงใช้เรือชุกเพียง ๒ แบบ คือ แบบ **Bucket ladder dredges** และแบบ **Grab dredges** ในจำนวนเรือชุกที่มีอยู่ทั้งสิ้น เกือบ ๔๐ ลำนั้น มีอยู่เพียงลำเดียวที่เป็นแบบ **Grab**

เรือชุกแบบ **Bucket ladder dredges** นั้น ทำการชุกเปลือกดินตลอดจน กระแสกรควย **buckets** ซึ่งร้อยเป็นพวง (ควย **bucket pins**) ประมาณ ๔๐ - ๑๐๐ ลูก แต่ละลูกขนาด ๘ - ๑๒ ลูกมาผูกพัน นำดินทราย หินปนแร่ไหลสู่ **Revolving Screen** หรือ **Trommel** ซึ่งจะทำหน้าที่คัดหินออก และแยกขนาดเม็ดทรายและแร่ ซึ่งเขาแร่ถูก **palangs** หรือเครื่องแยกแร่แบบ **Jigs** ซึ่งจะทำหน้าที่เก็บแร่ ในกรณีที่ใช้รางกึ่งแรงใช้กรรมกรหลายรายทำการกึ่งในระชาค ๔๐ - ๖๐ % เสียก่อน แต่ในการใช้ **Jigs** นั้น **Jigs** จะทำหน้าที่ล้างแร่สะอาดพอที่จะส่งไปทำความสะอาดชั้นสุดท้าย ในโรงล้างแร่โคเดียว ส่วนเรือชุกแบบ **Grab** นั้นมีเครื่องกว้านหย่อน ขึ้นลง ตักดินทรายปนแร่ไทะเอคด้วยเครื่องกว้านนำแหล่งเข้าเครื่องคัดหิน และคัดขนาด ทรายปนแร่มาลงสู่ **Jigs** ทำการเก็บแร่เช่นกัน บนเรือชุกมีเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ ๒ เครื่อง เครื่องหนึ่งใช้ในการสูบน้ำเข้า **palangs** หรือ **Jigs** เพื่อการล้างแร่ อีก เครื่องหนึ่งสูบน้ำเข้าท่อเหล็กซึ่งวางไว้ภายใน **Revolving Screen** เพื่อให้ น้ำพุ่งผ่าน ทอดัก **nozzles** ฉีกให้ดินทราย หินและแร่ที่ไหล **Revolving Screen** แยกตัวออก จากดินก่อนที่จะบานออกไป

ในการเดินเรือชุกแบบ **Bucket dredges** นั้น ใช้สายลวดเหล็กอันประกอบด้วย ปลายรางและสายหัว ซึ่งตั้งหรือถอนโดยเครื่องกว้าน และปลายหัวหนึ่งยึดกับหมอมอบบนถลิ่ง หรือเดินควย **Spuds** ๒ อัน ที่ยึดขึ้นลงโดยเครื่องกว้านเช่นกัน แต่ในการเดินเรือแบบ **Grab** ในทะเลนั้น เรือดังกล่าวเป็นเรือเดินทะเลมาก่อน จึงคงเดินควย กำลังเครื่องจักรและใบพัด และทำการทอดสมอในระณะที่จอดเรือเพื่อทำการชุก

๔. วิธีการทำเหมืองหาม

วิธีการทำเหมืองประเภทนี้ เภ็นหมายถึงเฉพาะวิธีการทำเหมืองในที่สาขาแร่ที่มี

ความสมบูรณ์ของชั้นสูง กระดาษแผ่นและเนื้อที่ค่อนข้างน้อย โดยทำการขูดเปิดเปลือก
หินที่คลุมกระดาษออกด้วยแรงกรรมกร มีเครื่องสูบน้ำเล็ก ๆ ทำหน้าที่ระบายน้ำออกจาก
ขุมเหมือง เมื่อเปิดเปลือกหินถึงกระดาษก็หายไปเองในรางกึ่งขนาดเล็กที่นำด้วยไม้
และล้างทำความสะอาดเก็บเอาแร่อีกทอดหนึ่ง

ในปัจจุบัน วิธีการทำเหมืองหาบวมคลุมถึงเหมืองทุกประเภท ที่ได้ทำการเปิด
เปลือกหินหรือแหล่งแร่ออกด้วยเครื่องจักรขูด (เป็นทวนารถขูด รถแทรกเตอร์ รถ **Power
scraper, Tower scraper** ฯลฯ) หรือการระเบิด แล้วนำดินแร่ไปทำการแยกแ
กต่าง เพื่อทำให้เป็นแร่สะอาด ในการขนส่งสินแร่จากขุมเหมืองหรือหน้าเหมืองไปสู่
โรงแยกแร่ นั้น คงมีเครื่องมือเครื่องจักรหลายประเภท เป็นต้นว่า รถบรรทุก สายพานหรือ
แม่แรงรถไฟ จึงเป็นวิธีการสำหรับทำเหมืองแร่ในแหล่งแร่ ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อน เป็น
เทือกใหญ่ **Masses** หรือเป็นแผ่นชั้นวางตัวอยู่ที่หิน (**beds**) เป็นต้นว่าการทำเหมือง
ทองแดง เหมืองเหล็ก เหมืองถ่านหิน เหล่านี้เป็นต้น

๕. วิธีการทำเหมืองเจาะงัน

การทำเหมืองเจาะงันหรือเจาะสายงัน เป็นศัพท์พื้นเมืองที่ใช้สำหรับวิธีการ
ทำเหมืองในทางแร่ ทำการเจาะระเบิดติดตามสายแร่และนำสินแร่มาทำการย่อย ทำการ
แต่งเพื่อให้ได้แร่สะอาดโดยวิธีง่าย ๆ โดยปกติใช้คอนหรือครกกระเบื้องที่ประกอบด้วย
สากเหล็กในการตำสินแร่ เมื่อละเอียดแล้วก็นำไปล้างเก็บเอาแร่ในรางกึ่งแร่เล็ก ๆ ใน
การเจาะรูระเบิดเพื่อการระเบิด คงใช้แรงคนเจาะด้วยเหล็กสกัด และวัตถุที่ใช้ในการ
ระเบิดเป็นจำพวกหินคำที่ผสมขึ้นเองด้วยถ่าน กำมะถันและซัลไฟด์ อื่นเป็นส่วนของ
หินประสิ่ว การค้าจุนจะกระทำเฉพาะช่วงก้ำพงที่เอียงเทง้ามาก ๆ เท่านั้น

ในปัจจุบันนี้ การทำเหมืองเจาะงันคลุมไปถึงวิธีการทำเหมืองในที่ทางแร่ที่เดิน
ปล่องหรืออุโมงค์ ติดตามสายแร่ไปสู่เบื้องล่างภายในที่หิน ที่มีระบบงานในค้ำนต่าง ๆ อาทิ
การเจาะรูระเบิด การระเบิด การทำแร่ออกจากแหล่ง การค้าจุน การระบายอากาศ
การตามไฟ การขนส่ง ฯลฯ ไม่เป็นไปตามหลักวิชา ขาดระบบงานที่มีโครงการอันถูกต้อง

และแน่นอน เป็นที่เห็นว่า การทำเหมืองอุโมงค์ ในแหล่งแร่จำพวกแม่สะเรียงทั้งสินนั้น
ทางการยังถือว่าเป็นการดำเนินงานด้วยวิธีการทำเหมืองเจาะสิน ก็อบทุกรายจะถือ
เป็นเหมืองอุโมงค์ได้เฉพาะเมืองลายในท้องที่จังหวัดยะลาเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

๖. วิธีการทำเหมืองอุโมงค์

วิธีการนี้เป็นการทำเหมืองในทางแร่ขนาดใหญ่ที่ได้ผ่านการสำรวจ การตรวจ
ลง การพัฒนาการมาเป็นขั้น ๆ โดยถูกต้องแน่นอนเป็นไปตามหลักวิชา การผลิตทำแร่
ออกจากแหล่งเป็นไปตามโครงการที่ถูกต้องแน่นอน ระบบงานแต่ละด้าน เป็นที่ว่าการ
ขนส่ง การระเบิด การค้ำจุน การตามไฟ การระบายอากาศ การระบายน้ำ ฯลฯ
ถูกต้องตามระบบการทำเหมืองใต้ดิน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
ตลอดจนทรัพย์สิน เครื่องมือ เครื่องจักรเป็นสำคัญ ความคุ้นเคยกับหลักเศรษฐกิจ
เหมืองแร่

ในด้านการพัฒนาเพื่อวางทางเข้าสู่แหล่งแร่หรือตัวสายแร่ เพื่องานชั้นผลิตนั้น
ก็กระทำอย่างกว้างขวางตามลักษณะของแหล่งแร่ มีทั้งการเปิดปล่องตั้งปล่องเอียง และ
อุโมงค์ใต้ดินมีอุโมงค์แยกออกไปอีกเป็นขั้น ๆ ทุกชั้นมีปล่อง (winnes และ raises)
เชื่อมโยงเป็นระยะ ๆ

ในด้านการผลิต แบ่งแยกวิธีตามลักษณะของงานออกไปอีกหลายประเภท เช่น
**open stopes, cut and fill stoping, stalled stopes, square - set
stopping, caved stopes** และ **shrinkage stoping** ฯลฯ การระเบิดนั้น
ไม่ว่าจะเป็นการเจาะปล่องอุโมงค์ หรือการทำแร่ออกจากแหล่งของเจาะตามหลัก และ
เลือกเฟ้นวัตถุระเบิดให้ถูกชนิด หากการระเบิดตามวิธีการ การตามไฟ ในระบบไฟฟ้า
แต่เฉพาะตัวบุคคลมีตะเกียงแกลคาไบนค์หรือไฟฉายแมกเตอร์ประจำตัว การค้ำจุนนั้น
ก็เป็นไปตามระบบงานด้านการผลิตแต่ละประเภท แต่คงกระทำกันอย่างจริงจังมาก
เฉพาะปล่องหรืออุโมงค์นั้นก็ยอมแล้วแต่ลักษณะของหิน หากแข็งแรงอยู่แล้วก็ไม่มีการ
ค้ำจุนประการใด ส่วนที่ไม่แข็งแรงก็ต้องทำการค้ำจุนโดยแน่นอน บางตอนอาจต้อง

ถึงกับเทคโนโลยีที่เล็ก การระบายอากาศนั้น จะต้องมีเครื่องระบายอากาศเดินอยู่ ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน โดยต้องมีอากาศเพียงพอแก่การหายใจ (ไม่น้อยกว่า ๕๐ ลูกบาศก์ ฟุต ต่อกรรมกร ๑ คน) การทำเหมืองใต้ดิน กรรมกรจะดำเนินงานแยกกันอยู่ภายใน อุโมงค์แต่ละชั้นหลายแห่งด้วยกัน ระบบการระบายอากาศจะต้องวางให้มีอากาศผ่านส่ง ไปสู่ทุกจุดที่มีผู้ปฏิบัติงานอยู่ให้เป็นการเพียงพอ

ส่วนในการขนส่งนั้น มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี มีรถกระบะลากจูงด้วย รถจักรแบบเทอร์รี่และไฟฟ้า ทั้งชนิดล้อราง คีนตะราช และชนิดเดินบนราง ทำการบรรทุก สิ้นแร่จากจุดต่าง ๆ นำไปรวมยังจุดที่จะส่งแร่ขึ้นบนพื้นดิน โดยปกติมักจะมีอยู่ที่ระดับต่ำสุด การขนส่งแร่หรือคืบขึ้นลงทางปล่องนั้นคงใช้เครื่องจักรกวาน ในบางกรณีก็เปิดเหมือง ในลูกเขา ก็อาจจะขนส่งออกมาได้ทางอุโมงค์เลยก็เคย โดยมีการลากจูงนำมาเป็น ขบวน การขนส่งภายใต้ดินนั้นเหมืองใหญ่ ๆ ต้องมีสัญญาไฟควบคุมตามทางแยกประกอบ ไฟเขียวไฟแดง แบบเดียวกับป้อมจราจรตามทางแยกบนท้องถนนหลวง

เนื่องจากงานเหมืองอุโมงค์เป็นงานใหญ่ ผลิตแร่จำนวนมาก โรงแยกแร่ซึ่งทำ หน้าที่ในการย่อย แ่ง และแยกเอาแร่สะอาดเพื่อการจำหน่าย จึงต้องมีขนาดใหญ่เช่นกัน ประกอบด้วยเครื่องมือ เครื่องจักร ในการย่อย ในการแต่งแร่แยกแร่มากมายหลายชนิด และต้องใช้กรรมวิธีต่าง ๆ เข้าช่วยตามลักษณะของสินแร่ที่ผลิตขึ้นมานั้น

ประโยชน์ของแร่ต่าง ๆ ที่มีในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

• แร่ดีบุก ดีบุกมีคุณลักษณะที่เป็นพิเศษในตัวคือ โลหะดีบุกไม่เป็นสนิม มี คุณสมบัติต้านทานต่อการกัดกร่อนของกรดและสารละลายต่าง ๆ ได้ ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อ ร่างกาย มีจุดหลอมตัวต่ำและมีสีขาวเป็นเงางาม โลหะดีบุกใช้เคลือบโลหะอื่น เช่น

เหล็ก ทองแดง และทองเหลือง ที่บุกจึงมีความสำคัญในอุตสาหกรรมต่าง ๆ หลายสาขา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมทำแผ่นเหล็กอาบตีบุก (Flaplate) สำหรับทำภาชนะบรรจุอาหารและอื่น ๆ ใช้ทำโลหะบัดกรีสำหรับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ใช้ในการทำหน้าที่เป็นตัวหล่อลื่นหรือแม่พิมพ์สำหรับงานเครื่องกลในเครื่องเพลาทูตทุกประเภท ใช้ฉนวนในทองเหลือง ทองบรอนซ์ และทำโลหะตัวพิมพ์ ที่บุกในรูปแบบสารประกอบมีประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น พลาสติกชนิดออกไซด์ ใช้ประโยชน์ในการผลิตแก้วเนื้อหยาบ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องถ้วยชามและเครื่องเคลือบ ฯลฯ

๒. แร่เบไรต์ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๔๐ ให้นำมาทำโคลนบง (Drilling mud) ซึ่งใช้ในการเจาะน้ำมันและการขุดแร่ชาติ ใช้ในอุตสาหกรรมทำแม่สี อุตสาหกรรมทำแก้ว ทำขางน้ำมัน กระจกน้ำมัน พรมน้ำมันและพลาสติก ใช้บดทำยา สำหรับรับประทานก่อนที่จะทำการฉายเอกซเรย์ เกี่ยวกับการตรวจกระดูก ฉ่ำใส่ ใช้ทำ Filler ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ใช้ในอุตสาหกรรมพอกหนัง ทำแปรงขัดหน้า

๓. แร่ยิปซัม (Gypsum) เกลือจืด ประโยชน์สำคัญใช้ในการทำปูนปลาสเตอร์ ทำ Wallboard กระจกเบือง ทำ Portland cement, ใช้ในการทำปุ๋ยพืช ยิปซัมนิกซาทัมสปาร์และอะลามาสเทอร์ นำมาตัด หรือแกะสลัก หรือชักทำเป็นเครื่องประดับ แต่ไม่เป็นที่ยอมรับกันนักเพราะมีเนื้ออ่อน คนไทยนิยมทำแปรงนวล ทำขอลัดเขียนกระดาน

๔. แร่ขุลงแพร่ม เป็นดินแร่ทั้งสเทนท์สำคัญอันดับหนึ่ง โลหะทั้งสเทนท์ใช้ทำใช้

* กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมทรัพยากรธรณี. ภาวะอุตสาหกรรมแร่เบไรต์ ๒๕๒๐ (กรุงเทพมหานคร : เอกสารสถิติ เล่มที่ ๓๐ พ.ศ. ๒๕๒๐) หน้า ๘.
 ๒. กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมทรัพยากรธรณี. แร่ (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองวิทย์ ๒๕๒๐) หน้า ๑๔๑.
 ๓. เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๔๗.

หลอดไฟฟ้า บดผสมเหล็กให้ความแข็งแรงเพื่อใช้ทำอุปกรณ์เครื่องจักรกล เช่นทำเกวาระ มีค มีคโกน หัวเจาะ ตะไบและใบเลื่อย ถ้าผสมกับคาร์บอน นิกเกิลและโคบอลต์ จะมีความคมเป็นพิเศษ ใช้ทำเป็นวัสดุสำหรับตัดเหล็กกล้าที่ใช้ความเร็วสูง นอกจากนี้บรอนซ์ซึ่งเป็นสารประกอบของสังกะสีและดีบุกจะมีสีส้มสวยงาม ทำดีเจียว สีเหลือง บรอนซ์ใหม่ และใช้ทดแทนขดลวด เครื่องเคลือบดินเผา

๕. แร่พลวง เป็นสินแร่พลวงที่สำคัญ ถลุงเอาโลหะพลวงมาผสมกับตะกั่ว ทำตัวพิมพ์หนังสือทองเหลือง หลอดดูดคาไลโซ ทำดีหามาน บรรจุในกระสุนกระบอกแตก ใช้ประกอบลารทำหัวไม้ซีกไฟ ทำตะกั่วแคเตอร์ ทุบสายโทรศัพท์ สายไฟขนาดใหญ่ ๆ ทำหลอดบีบจารบี หมึกพิมพ์โรเนียว พลาสติกเหลวต่าง ๆ ทำควีนส์ลูอาณ ให้สีต่าง ๆ ของแก้ว ใช้ในการรมยาง ทำ bearing สำหรับป้องกันการเสียดสีในเครื่องจักรกล ทางด้านการแพทย์ เกลือของพลวงใช้ในการทำยาต่าง ๆ เพื่อป้องกันเชื้อโรค

โทษของพลวง เป็นพิษให้ผลเหมือนกรกอร์เรนิค ซึ่งกระตุ้นประสาททั้งภายในและภายนอกร่างกาย มีผลเกี่ยวกับหัวใจ การหายใจ และระบบประสาท

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติ

นาง สโรจน์ วิเศษ เกิดที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาปริญญา
เศรษฐศาสตร์บัณฑิต จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓
และเข้าศึกษาต่อในภาควิชาบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี
พ.ศ. ๒๕๑๕ ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์บัญชี กองบังคับการ สำนัก
บัญชี กรมสรรพากร กรุงเทพมหานคร.

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย